

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 17, številka 3

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
SEPTEMBER 2022

50 let Knjižnice Komen

4 NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE

- 4 Slavnostna seja Občinskega sveta Občine Komen
- 8 Medgeneracijski park Komen
- 9 Sprejem pri županu za izjemne dosežke
- 10 Hiša dobre volje prihaja to jesen tudi v Komen!

13 IZ VAŠKIH SKUPNOSTI

- 13 Skupinska vožnja vrtnih traktorjev v Brestovici
- 13 Majhna vaška knjižnica odslej tudi v avtobusni čakalnici v Svetem
- 14 Kali nekoč in danes
- 16 Društvo Tomačevica je tudi letos organiziralo dva tradicionalna pohoda
- 17 5. Tradicionalni otroški vikend kamp
- 18 Bavčev pil

18 DRUŠTVENO

- 18 Sveti Peter v Gabrovici
- 19 Zbiranje vode v pradavnini na Krasu

19 IZ KOMENSKE KNJIŽNICE

- 19 Preko Mure čez Lendavske gorice do Goriškega
- 20 Knjižnica smo ljudje – 50 let Knjižnice Komen

22 KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

- 22 Pred začetkom sanacije požarišča

22 TURIZEM

- 22 Festivalsko dogajanje v Štanjelu
- 23 Okoljski znak Green Key prejela Muzej grad Štanjel in Hiša posebne sorte
- 25 Ponoven zagon sistema za izposajo koles Kras Brkini bikes
- 26 Okoljski znaki, ki jih priznava zelena shema slovenskega turizma

27 ŠPORTNO

- 27 Športno košarkarsko društvo Kras pred sezono 2022/23
- 28 Nova poŠKOKčeva sezona!

30 IZ ŠOLSKIH KLOPI

- 30 Sedmo mesto na evropskem prvenstvu v robotiki
- 32 Skok učencev v 1. razred

34 KAR BURJA PRINESE

- 34 Po več kot 80 letih še vedno živ spomin na prihod prvih partizanskih čet na Primorsko
- 35 Štrekljevi večeri 2022

37 PRIREDITVE IN OBVESTILA

V prejšnji številki glasila nam je zagodel tiskarski škrat. Na strani 47 sta se v naslovu pojavili dve napaki. Pravičen zapis naslova je Ivan Drašček – kraški Kristus. Avtorju prispevka ter bralkam in bralcem glasila se za napaki iskreno opravičujemo.

Uredniški odbor

Burja

Glasilo Občine Komen
Letnik 17, številka 2, JUNIJ 2022

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Mojca Sušnik Klemenčič (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Suzana Stanko, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava in tisk: Studio Terčon, Borut Terčon s. p.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si najpozneje do 25. 11. 2022. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v junjsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografe ali fotografke kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide DECEMBRA 2022.

Avtor naslovne fotografije: arhiv Knjižnice Komen

Na fotografiji je del razstave z naslovom Žensko delo v Konfekciji Komen, ki je bila na ogled ob 50-letnici Knjižnice Komen. Vidijo se predpasniki, ki so bili eden od izdelkov konfekcije, ter škarje, ki so bile last krojača in direktorja obrata Baldomirja Jazbeca - Balda. Škarje sta na ogled prinesla Baldova vnukinja in sin.

Državni praznik, dan vrnitve Primorske k matični domovini

15. septembra, praznujemo državni praznik – dan vrnitve Primorske k matični domovini. Praznik spominja na 15. september 1947, ko je bila uveljavljena mirovna pogodba, ki je takratni Jugoslaviji, in s tem tudi Sloveniji, dodelila velik del Primorske.

S to odločitvijo se je večina Primorcev, ki so pred tem več kot 20 let trpeli pod fašizmom in od septembra 1943 pod nacistično okupacijo, pridružila matičnemu narodu v okviru tedanje jugoslovanske federacije.

Priključitev Primorske je za Slovence pomenila ponovno oblast nad ozemljem, kjer so živeli Slovenci.

Čestitke ob državnem prazniku, dnevu vrnitve Primorske k matični domovini!

Župan mag. Erik Modic s sodelavci

Zahvala

Ob večjem številu obsežnih požarov, ki so v juliju 2022 zajeli tudi našo občino, se zahvaljujemo vsem občanom občine Komen in ostalim, ki ste na kakršen koli način pomagali gasilec pri gašenju tako zahtevnih požarov.

Še posebej se zahvaljujemo Vaški skupnosti Brestovica in njihovem predsedniku, ki sta občinskemu štabu Civilne zaštite Komen ob vsakem trenutku priskočili na pomoč pri logistični podpori gasilec.

Prav tako se zahvaljujemo tudi Vaški skupnosti Škrbina in njihovem predsedniku, ki sta ravno tako pomagali pri logistični podpori gasilec.

HVALA!

Poveljnik OŠCZ Komen, Miloš Lozej
Župan Občine Komen mag. Erik Modic

Pogovor z županom

Pogled na minuli mandat

Izteka se sedanjemu mandatu župana, mag. Erika Modica. To je bila prava priložnost za pogovor o minulemu štiritletnem obdobju in sploh o stanju v občini Komen.

Vaš mandat se izteka. Zanima me vaš komentar, ali ste uspeli uresničiti, kar ste si zadali na začetku mandata?

Prepričan sem, da je ključna naloga ustvarjanje privlačnejših življenjskih pogojev za naše občane. Skratka, da ljudje tukaj ostanejo in da se na Krasu nekaj dogaja.

Če na hitro preverimo opravljeno delo po teh smernicah, lahko potrdimo, da smo okrepili partnerstvo z vašimi skupnostmi. Ob participativnem

proračunu, podvojeni vaški glavarini in zagotavljanju možnosti prenosa neporabljene glavarine v prihodnja proračunska leta smo še z dodatnimi občinskimi sredstvi oplemenitili mnogokrat prostovoljno delo vaščanov pri urejanju vaških domov, športnih in drugih površin. S pomočjo evropskih sredstev smo uredili medgeneracijska parka v Svetem in v Komnu. V kratkem bomo začeli graditi novo mrežo kolesarskih povezav med Komnom in Sežano v skupni vrednosti več kot 4 milijone eurov. Pridobivamo gradbeno dovoljenje za novo in večjo športno dvorano v Komnu, saj želimo zagotoviti ustrežnejše prostore za izvajanje športnih programov, hkrati pa s preureditvijo sedanje telovadnice dobiti kakovostne prostore za glasbeno šolo in sodobno balinarsko dvorano.

V zaključni fazi smo pri izboru najop-

timalnejše variante obnove kulturnega doma oziroma združenega doma v Komnu, v katerega želimo umestiti sodobne in varne prostore za delovanje knjižnice, pihalnega orkestra Komen in drugih društev. Predvideli smo prostor za komensko mladino, pa tudi čim bolj uporabno in večnamensko dvorano z zunanjo teraso, ki bo služila ne le kot dvorana za kulturne dogodke, ampak tudi kot prostor za poslovna srečanja in konferenčni turizem.

Z Elektro Primorsko smo v intenzivnih pogovorih za posodobitev in nadgradnjo elektro omrežja na območjih z javno infrastrukturo, kjer zaenkrat še ni možno postaviti večjih sončnih elektrarn, npr. na strehah komenskega in štanjelskega vrtca ter šole kot tudi na načrtovani novi športni dvorani in na prenovljenem domu v Komnu. Jeseni bomo začeli tudi

z obnovo vodovodov v Volčjem Gradu in v Škrbini.

Kaj je novega v zvezi s prevaideno novo ureditvijo središča Komna in premikom bencinskega servisa?

Žal se nekoliko vleče zgodba z ureditvijo nove in večje trgovine TUŠ, pošte in lekarne ter tržnice v središču Komna in s postavitvijo dvoetažnih parkirnih površin za približno 100 osebnih vozil. Izdelali smo usklajeno skupno idejno zasnovo ureditve celotnega poslovnega središča Komna, žal pa so zemljiško-menjalni postopki zaradi zelo kompleksne lastniške strukture podjetja TUŠ izredno dolgotrajni in s pravniškega vidika tudi zelo zahtevni. Smo v zaključni fazi sklenitve štiripartitnega sporazuma o vlaganju v dvoetažne parkirne površine in nove pošne ter lekarniške stavbe na zemljišču, ki bo tudi v bodoče ostalo v občinski lasti.

Skupaj z Direkcijo za infrastrukturo smo pristopili k izdelavi dokumentacije za zmanjšanje prometne obremenitve v vaških središčih Komna, Gorjanskega in Kobdila z ureditvijo obvoznic ter pločnikov za povečanje prometne varnosti pešcev. V kratkem se bodo začela gradbena dela za ureditev skoraj 1 milijon evrov vrednega novega krožišča pri ALU Komen, kjer naj bi bila tudi lokacija za nov, večji in sodobnejši bencinski servis, ki naj bi nadomestil stari bencinski servis v središču Komna.

To so veliki projekti. Kaj pa občani? Ste napravili kaj korakov za uresničitev njihov želja in potreb?

Nadaljevali smo s postopnim povečanjem razpisnih sredstev za delovanje naših društev, saj smo želeli okrepiti postcovidno okrevanje na področju kulturnega, športnega in družbenega življenja v naši občini. Rezultati so vidni. Naši kraji so lepši in urejeni, boljše so tudi

možnosti in pogoji za druženje ter povezovanje občanov.

Več pozornosti in več sredstev smo namenili mladim in ranljivim skupinam. Mladim smo poleg splošne finančne podpore za reševanje prvega stanovanjskega problema omogočili subvencioniran nakup občinskih stavbnih zemljišč. Pridobivamo gradbeni dovoljenji za ureditev štirih neprofitnih stanovanj za mlade družine na območju starega vaškega jedra v Kobdilu. Za starejše smo v sodelovanju z Domom upokojencev Nova Gorica v Cirju zgradili Dnevni center z urejenim parkom, ki bo svoja vrata odprl v letošnji jeseni. Ob pomoči novih prostovoljcev nam je uspelo v okviru programa PROSTOFER še dodatno povečati obseg storitev pri prevozu starejših oseb. Gibalno oviranim osebam pa smo olajšali dostop do občinskih storitev z odprtjem nove sprejemne pisarne v pritličju občinske stavbe v Komnu.

Ohranjamo pospešen tempo pri vlaganju v predšolsko in šolsko infrastrukturo. Zgradili smo sodobno in zmogljivo kuhinjo v komenski šoli ter obnovili sanitarije v komenskem vrtcu in šoli. Poleg tega smo pridobili več kot 730.000 evrov nacionalnih sredstev za rekonstrukcijo in dozidavo vrtca v Štanjelu. Predvidoma v začetku novembra se bodo začela gradbena dela, ki naj bi bila končana do poletja prihodnjega leta. Z veseljem smo izdatno finančno podprli prostovoljno akcijo staršev in šole za ureditev učilnice na prostem v Komnu.

Ste pomislili tudi na obrtnike in gospodarstvenike v naši občini?

Nismo pozabili nanje, nikakor. S 45.000 evri smo letos podprli odprtje 13 novih delovnih mest v naši občini. V prihodnjem letu bo tej spodbudi namenjenih še več sredstev. Komunalno smo opremili območje nekdanjega ALU Komen

in tako zagotovili možnost za širjenje gospodarske aktivnosti ter vlaganja v sosednjo, več kot 1,5 ha veliko novo obrtno cono. Smo v fazi pridobivanja gradbene dovoljenja za ureditev komunalne in prometne infrastrukture te obrtne cone, skupaj z novo obvoznic, ki naj bi prometno razbremenila središče Komna.

Objavili smo javni razpis za podelitev stavbne pravice vlagateljem, ki želijo pri mejnem prehodu Gorjansko na občinski zemlji v velikosti 2,5 ha dolgoročno razviti butične turistične nastanitve. Želimo si, da bi poleg našega turističnega središča Štanjel tudi na jugozahodnem robu naše občine nastala nova turistična infrastruktura, ki bo povečala povpraševanje po naših kmetijskih pridelkih in drugih lokalnih izdelkih ter tako ustvarila nova delovna mesta.

Ob vseh že uresničenih in zastavljenih projektih se nehotе vprašamo, ali ima naša občina na voljo tudi sredstva za uresničitev teh smelih načrtov?

Seveda, za vse te podvige potrebujemo precejšnja finančna sredstva. Zato ostaja naša prioriteta še naprej pridobivanje evropskih sredstev, kar nam tudi dobro uspeva. To se je videlo nazadnje tudi v letošnjem juliju, ko smo se razveselili odločbe Ministrstva za kulturo RS o sofinanciranju projekta Kulturni inkubator Štanjel v znesku 1.660.000 evrov, s pomočjo katerega bomo do leta 2025 dokončali skoraj 50 let trajajočo obnovo štanjelskega gradu. Prvič po miniranju štanjelskega gradu v letu 1944 bo le-ta spet zablestel v svojem prvotnem sijaju. Zato bo to zgodovinski trenutek za Štanjel, pa tudi za Slovenijo, saj bomo dobili tudi svoj prvi muzej slovenskega jezika in knjige. V njem bomo na enem mestu na sodoben in interaktiven način predstavili tudi vsa narečja s celotnega slovenskega kulturnega prostora - od slovenske Benečije do Porabja in avstrijske Koroške ter avstrijske Štajerske do Istre. Poleg novih muzejskih prostorov bomo odprli novo poročno dvorano in sodobne konferenčne prostore, ki bodo dostopni tudi invalidom ter prostore za start-up podjetja s področja kulture in turizma. Tudi grajsko dvorišče bo dobilo svojo končno podobo. Skupna vrednost investicije znaša več kot 2,1 mio. evrov, torej gre za največjo posamično investicijo v obnovo štanjelskega gradu, s katero si bomo zagotovili več kot 900 m² na novo urejenih grajskih prostorov.

Bodoči dnevni center za starejše občane v Cirju.

Požara na Krasu pred nekaj tedni ne bomo tako hitro pozabili. Čas je za oceno in razmislek o morebitnih ukrepih tako za preprečitev česa podobnega kot za sanacijo škode.

Res je, gledano z vidika celotnega (čezmejnega) Krasa je bil ta požar zaradi svoje razsežnosti kot tudi zaradi dolgotrajnosti nekaj doslej edinstvenega. Po drugi strani pa je treba poudariti, da je bil ta požar, če se omejimo zgolj na območje naše občine, v okviru normalnega obsega. Preveril sem podatke o požarih v naši občini v zadnjih 20 letih in žal smo imeli kar pet večjih požarov, na katerih je zgorelo od 100 do 700 ha. Tokrat je pogorelo na območju naše občine okoli 300 ha, kar pomeni, da ta ni bil med največjimi požari, je pa res, da je ponovno opustošil celotno območje med Dolnjo Brestovico in sosednjimi Jamljami na italijanski strani. Pomembno je vedeti, da se je s horuk akcijami in z aktivizmom skušalo reševati ter nadoknaditi vse tisto, kar se je 20 let zanemarjalo. Država ni vlagala pravočasno in strokovno v protipožarne preseke, gozdne ceste itd. Za to je bilo vedno premalo sredstev. Mnogi predlogi, s katerimi zdaj zasipajo občine, naj bi se hitro ponovno posadilo drevje, so premalo premišljeni in niso strokovno utemeljeni. Izbrati bomo morali ukrepe, ki bodo trajnostni in dolgoročno smiselni. Recimo: paša v gozdovih je prepovedana. Je res samo škodljiva ali pa nam lahko na določenih območjih koristi? Mislim, da bomo morali znova pretresti mnoga pravila in jih morda spremeniti.

Najbolj dramatično je bilo v Brestovici, takrat, ko se je ognjena fronta približala vasi in so odredili evakuacijo. Vaščani so stali na robu dolnje vasi, pri stari šoli, in opazovali, kaj se dogaja. Pohvaliti moram naš občinski štab civilne zaščite in vaško skupnost, saj so veliko pomagali gasilcem, da so lažje speljali gašenje in reševalno akcijo. Slišal sem, da so vaščani Brestovice donirali 2500 evrov Prostovoljnemu gasilskemu društvu Komen v zahvalo ...

PGD Komen – čeprav je to prostovoljno društvo, bi P v njihovi kratici moral pomeniti profesionalno gasilsko društvo, saj delujejo kot profesionalci, imajo odlično vodstvo, s čim manj sredstvi skušajo čim več doseči. O njih lahko govorim samo v presežnikih!

Na območju naše občine so gašenje vodili poklicni gasilci Zavoda za gasilno

Požar nad Dolnjo Brestovico 20. julija 2022.

Dolnja Brestovica po požaru - foto Klemen Gorup.

Komenske gasilke in gasilci - sprejemno mesto pri Škrbini 27. julij 2022.

Dostava hrane gasilcem na Trstelju skupaj s poveljnikom OŠCZ Komen 23. julija 2022.

in reševalno službo Sežana ob močni pomoči PGD Komen, društev Kraške gasilske zveze in drugih gasilskih zavodov ter društev s celotne Slovenije in seveda ob nepogrešljivi pomoči iz zraka. Vedno sta bila vsaj en ali dva domačina v ekipi na terenu, četudi so gasili gasilci iz drugih delov Slovenije. Domačini pač najbolje poznajo teren. Naši so bili na italijanski strani že dan ali dva, preden je pri nas začelo goreti. Tako so vodili tudi obrambo Trstelja, čeprav ta del ni v naši občini oziroma na območju, ki ga sicer pokriva ZGRS Sežana, ker so se pač dotle izkazali.

Bili ste vse dni prisotni na terenu in spremljali reševanje od blizu.

Želel sem dobiti kar se da neposredne informacije iz kriznega štaba, zato, da sem se lahko pripravil ali uredil, kar je bilo morda potrebno. Hkrati sem skušal pomiriti občane, saj je bilo v tistih dneh veliko dezinformacij in strahu, da požar ni pod nadzorom. Trudil sem se ljudem sporočiti, da je požar sicer resen, a da naše vasi niso ogrožene. Pri tem sem si pomagal z obveščanjem preko Facebooka. Hkrati sem tudi ugotovil, da je naše mobilno omrežje v občini katastrofalno, saj marsikdaj nisem mogel poslati sporočil. Izboljšanje tega stanja je žal v rokah operaterjev, a brez pomoči države se to ne more spremeniti. Smešno je, da imamo v mestih omrežje z zmogljivostjo 5G, na delih podeželja pa ne funkcionira niti osnovni podatkovni promet ali pa celo ni

niti osnovnega signala za klicanje. Veliko časa sva bila skupaj s poveljnikom občinskega štaba civilne zaščite, občasno sem mu tudi pomagal pri dostavi hrane gasilcem in tako prispeval tudi kaj koristnega.

Ali so štiri občine, ki so nekoč sestavljale občino Sežana, še kako povezane?

Obstaja predlog o medobčinski upravi. Država je pripravljena sofinancirati zaposlovanje, če se vsaj 3 občine odločijo, da ustanovijo skupne medobčinske službe. Na našem območju nismo uspeli združiti ničesar drugega kot medobčinski inšpektorat in redarstvo, ki deluje že nekaj let. V mandatu, ki se končuje, se štiri občine na območju Krasa in Brkinov nismo uspele dogovoriti, da bi to sodelovanje razširile tudi na druga področja, na primer na okolje in prostor, civilno zaščito, urejanje prometa. S tem bi dosegli, da bi lahko z dodatnimi zaposlitvami na primer zagotovili bolj usklajeno delovanje na področju civilne zaščite in pospešili reševanje zadev na področju prostorskega urejanja, ki je najbolj podhranjeno. Tudi prostorske načrte občin bi lahko bolje usklajevali. Država bi sofinancirala zaposlovanje do 55 odstotkov, kar pomeni, da bi tudi ob večjem številu zaposlitev občine plačale manj.

Ali imajo te štiri občine (Komen, Sežana, Divača in Kozina-Hrpelje) veliko skupnega?

Pravzaprav jih je težko primerjati. Komenska občina je najbolj specifična. Ostale tri občine ležijo ob glavnih prometnicah, zato imajo vse dobro razvite obrtne cone, imajo tudi spalna naselja. Mi pa smo odročna občina, imamo najbolj neokrnjeno naravo, smo najbolj prvobitni, najbolj avtentični Kras, imamo najbolj avtohtono prebivalstvo. Ljudje, ki se priselijo v komensko občino, pridejo prav zaradi naše edinstvene kulturne krajine. Vlagati v ureditev velikih obrtnih con v naši občini ni smiselno, saj smo za večje obrtnike ali podjetja preveč od rok. Zadovoljni bomo, če nam uspe obdržati delujoče obrtnike in podjetnike, ki se lahko nekoliko razširijo in da zagotovimo prostor za nove podjetniške pobude iz naših krajev; potrudili pa se bomo, da bomo ponudili zadovoljivo infrastrukturo, torej šolstvo, varstvo, športne možnosti, prostočasne dejavnosti – vse to, kar je vabljivo za prebivalce. Tako bodo ljudje ostali v občini in sprejeli dejstvo, da potrebujejo le 20 minut do delovnega mesta v Sežani ali Novi Gorici.

Vemo, da se s soprogo selita v Gabrovico ...

Gradnja nove hiše se zaključuje, najin cilj je, da bi se preselila v novi dom še pred koncem leta. Gabrovico sva izbrala, ker je za naju ena najlepših kraških vasi.

Besedilo: Stane Sušnik

Novice iz občinske uprave

Volitve v Državni svet, 23., 24. 11. 2022

Potem, ko smo aprila izvolili nov državni zbor, se bomo v letošnjem supervolilnem letu še najmanj dvakrat odpravili na volišča, najprej bodo 23. oktobra volitve predsednika Republike Slovenije (prvi krog), 20. novembra pa lokalne volitve (prvi krog volitev župana). Za sredo, 23. novembra 2022 oziroma četrtek, 24. novembra 2022 pa je predsednica državnega zbora razpisala še volitve v državni svet, ki pa potekajo na drugačen način kot prej omenjene predsedniške ali lokalne.

Čeprav smo vsi že dokaj dobro seznanjeni z navedenimi datumi in potekom

volitev, pa nas kar veliko število ne pozna podrobneje sestave in načina volitev članov državnega sveta. V nasprotju z volitvami v državni zbor so volitve v državni svet posredne.

Državni svet sestavlja 40 članov -- zastopnikov nosilcev socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov, ki jih izvolijo interesne organizacije oziroma lokalne skupnosti po volilnih telesih, ki jih sestavljajo izvoljeni predstavniki interesnih organizacij oziroma lokalnih skupnosti. Člane sveta torej izvolijo preko predstavnikov (elektorjev) v volilnih telesih občinski ali mestni sveti ter raz-

lične interesne ali poklicne organizacije (gospodarska zbornica in združenja delodajalcev, sindikati, zveze, konfederacije sindikatov, poklicne organizacije obrtnikov, kmetov, drugih samostojnih poklicev, univerze, visoke in višje šole, poklicne organizacije pedagoških delavcev, raziskovalcev, kulturnih in športnih delavcev, zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev ter strokovnih delavcev na področju socialnega varstva).

Občina Komen sodi v skladu z Zakonom o določitvi volilni enot za volitve predstavnikov lokalnih interesov v državni svet (Uradni list RS 48/92) v 16. volilno

enoto, ki obsega območje občin Postojna, Ilirska Bistrica, Sežana, Komen, Divača in Hrpelje-Kozina. Sedež volilne enote je v Sežani. V volilni enoti se voli enega člana državnega sveta.

Občinski svet Občine Komen je v letu 2007 sprejel Pravila za izvolitev predstavnikov Občine Komen v volilno telo za volitve člana državnega sveta ter za določitev kandidata za člana državnega sveta. V skladu s pravili lahko skupina treh članov občinskega sveta predlaga kandidata za predstavnika občine v volilnem telesu ter kandidata za člana državnega sveta. Vsaka občina izvoli enega

elektorja ne glede na število prebivalcev ter po enega na vsakih dopolnjenih pet tisoč prebivalcev in določi toliko kandidatov za člana državnega sveta, kolikor članov državnega sveta se voli v določeni volilni enoti. Prejete predloge pregleda Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja ter sestavi seznam elektorjev in kandidatov, ki ga posreduje županu. Župan skliče sejo občinskega sveta, na katerem člani sveta s tajnim glasovanjem izvolijo elektorja ter določijo kandidata za člana državnega sveta. Kandidatura za člana državnega sveta se vloži pri volilni komisiji volilne enote, ki

skliče volilni zbor (23. novembra 2022), na katerem izvoljeni elektorji izvolijo novega člana državnega sveta.

Člani državnega sveta so izvoljeni za obdobje petih let.

Državni svet lahko predlaga državnemu zboru sprejem zakonov; daje državnemu zboru mnenje o vseh zadevah iz njegove pristojnosti; v sedmih dneh od sprejetja zakona in še pred njegovo razglasitvijo zahteva, da državni zbor o njem še enkrat odloča – veto; zahteva razpis zakonodajnega referenduma ter zahteva parlamentarno preiskavo.

Besedilo: Mag. Andreja Štok, občinska uprava

Predčasno glasovanje – volitve predsednika RS 2022

Okrajna volilna Komisija 2006 – Sežana obvešča, da bo predčasno glasovanje za VOLITVE PREDSEDNIKA RS 2022 na volišču št. 901, ki je dostopno invalidom, potekalo v torek, 18., v sredo, 19., ter v četrtek, 20. oktobra 2022, med 7.00 in 19.00. Volišče bo v stari stavbi Občine Sežana, Partizanska cesta št. 4, 6210 Sežana.

Lokalne volitve 2022

Predsednica Državnega zbora Republike Slovenije je 20. julija 2022 razpisala redne volitve v občinske svete in volitve županov (lokalne volitve), ki bodo izvedene tretjo nedeljo v novembru, 20. novembra 2022. V tistih občinah, v katerih župan ne bo izvoljen v prvem krogu, bo drugi krog izveden v nedeljo, 4. decembra 2022.

Kot dan razpisa, dan s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, se šteje 5. september 2022. Za izvedbo volitev skrbi občinska volilna komisija, ki jo imenuje občinski svet ter državna volilna komisija.

Listo kandidatov za člane občinskega sveta, ki se volijo po proporcionalnem načelu, določijo politične stranke v občini ali volivci. Politične stranke določijo listo kandidatov v skladu z lastnimi pravili. Volivci s stalnim prebivališčem v občini oziroma osebe, ki so državljani druge države članice EU, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, temveč le začasno prebivališče, pa lahko določijo listo kandidatov, v kolikor zberejo potrebno število podpisov. Potrebno število podpisov je najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa

volitev, vendar ne manj kot 30 in ne več kot 1000.

Kandidata za župana (večinsko načelo) določijo politične stranke v skladu z lastnimi pravili oziroma skupina volivcev, v kolikor zbere potrebno število podpisov. To je najmanj 2 % od števila volivcev v občini, ki so glasovali v prvem krogu na zadnjih rednih volitvah za župana, vendar ne manj kot 15 in ne več kot 2500.

Politične stranke in volivci morajo oddati kandidatne liste in kandidate za župana občinski volilni komisiji najpozneje trideset dni pred dnem glasovanja do 19. ure. Občinska volilna komisija bo prejete kandidatne liste in kandidate pregledala. V primeru, da kandidatura oziroma kandidatna lista ni določena v skladu z zakonom ali prepozna, bo kandidatura oziroma kandidatno listo zavrnila, v kolikor pa bo ugotovila formalne pomanjkljivosti, bo kandidatno listo zavrnila. V kolikor bo kandidatura oziroma kandidatna lista pravočasna in pripravljena v skladu z zakonom, bo občinska volilna komisija kandidatura oziroma kandidatno listo potrdila. V nadaljevanju bo potem občinska volilna komisija javno

objavila seznam kandidatur in kandidatnih list. Seznam bo objavljen na spletni strani Občine Komen ter posredovan v objavo vašim skupnostim. Občina Komen bo v začetku novembra 2022 izdala posebno izdajo občinskega glasila Burja, v katerem bodo poleg seznama kandidatov in kandidatnih list objavljene tudi predstavitev kandidatov in list kandidatov ter ostale informacije občine ali občinske volilne komisije v zvezi s prihajajočimi lokalnimi volitvami.

Volilna kampanja za lokalne volitve prične 30 dni pred dnevom volitev. Občina Komen bo v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji zagotavljala za namen predstavitev kandidatnih list in kandidatov dva brezplačna plakatna panoja; v Komnu nasproti trgovine Tuš in v Štanjelu na trgu v bližini spomenika. Poleg tega je občina v posameznih naseljih določila mesta, na katerih lahko organizatorji volilne kampanje sami nameščajo montažne A panoje.

Za vse ažurne informacije o izvedbi lokalnih volitev spremljajte spletno stran Občine Komen www.komen.si.

Mag. Andreja Štok, občinska uprava

Na podlagi 6. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS 41/07, 103/07 PolS-D, 11/11, 28/11- Odl. US, 98/13) in 15. člena Odloka o ustanovitvi in izdajanju javnega glasila Občine Komen (Uradni list RS 28/99, 86/02) določam

PRAVILA ZA IZRABO ČASOPISNEGA PROSTORA

v občinskem glasilu Burja za predstavitev list kandidatov in kandidatov v času volilne kampanje za lokalne volitve 2022

1. Občina Komen zagotavlja vsem organizatorjem volilne kampanje za lokalne volitve 2022 enake pogoje za predstavitev v javnem glasilu Občine Komen Burja (izredna izdaja) v naslednjem obsegu:
 - vsaka lista kandidatov ima na razpolago brezplačno predstavitev v dolžini največ 30 tipkanih vrstic (pisava Times New Roman, velikost pisave 12, razmik med vrsticami 1,0). Predstavitev lahko vključuje tudi znak politične stranke.
 - vsak kandidat ima na razpolago brezplačno predstavitev v dolžini največ 30 tipkanih vrstic (pisava Times New Roman, velikost pisave 12, razmik med vrsticami 1,0). Predstavitev lahko vključuje tudi znak politične stranke in fotografijo kandidata za župana.

Za vsako listo kandidatov in za vsakega kandidata je zagotovljena predstavitev na ½ strani A4.

2. Občina Komen bo zagotovila predstavitev za liste kandidatov in kandidate ločeno, pri čemer bo vrstni red predstavitev list kandidatov in kandidatov določila z žrebom.
Žreb bo izveden v **ponedeljek, 17. 10. 2022, ob 16. uri**. Obvestilo o izžrebanem vrstnem redu predstavitev se objavi na spletni strani Občine Komen www.komen.si.
3. Občina Komen zagotavlja objavo dodatnih volilnih oglaševalskih vsebin v izredni izdaji skladno s cenikom oglasnega prostora v glasilu Burja (št. 032-11/2021-2 z dne 24. 11. 2021). Za ta namen bodo volilne oglaševalske vsebine objavljene z navedbo naročnika, naročnik pa mora Občini pisno sporočiti ime in priimek naročnika oz. naziv, naslov naročnika ter izbrano dimenzijo oglasnega prostora. Plačljive oglaševalske vsebine so objavljene ločeno od brezplačnih oglaševalskih vsebin ter bodo objavljene glede na vrstni red podane vloge za objavo.
4. Besedilo za objavo iz 1. in 3. točke teh Pravil pošljejo organizatorji volilne kampanje po e-pošti na naslov burja@komen.si najkasneje do **ponedeljka, 17. 10. 2022 do 12. ure**. Poslano besedilo mora biti v formatu .doc ali .docx. Občina Komen ne zagotavlja lektoriranja poslanih besedil za objavo.
5. Uredniški odbor prispevkov za objavo iz 1. in 3. točke Pravil, prejetih na elektronski naslov burja@komen.si po roku, določenem v 4. točki teh Pravil, ne bo upošteval ter v izredni izdaji občinskega glasila Burja ne bodo objavljeni.
6. Organizatorji volilne kampanje (za kandidate in liste kandidatov) oziroma naročniki volilnih oglasnih sporočil v celoti odgovarjajo za resničnost in točnost navedb oz. podatkov v oglasnih sporočilih. Uredniški odbor si pridržuje pravico, da prispevke z neprimernimi vsebinami, ki so zavajajoče, žaljive, spodbujajo nestrpnost ali so napadalni, zavrne.

Heidi Vrčon, odgovorna urednica

Slavnostna seja Občinskega sveta Občine Komen

V petek, 17. junija 2022, smo s Slavnostno sejo Občinskega sveta Občine Komen obeležili Občinski praznik Občine Komen. Slavnostna seja občinskega sveta, na katero so bili povabljeni župani sosednjih kraško-brkinskih občin kot tudi župani zamejskih kraških občin, direktorji javnih zavodov, podjetij in ostali ugledni gostje, je potekala v Zadržnem domu v Štanjelu. Krajši kulturni program, v katerem so sodelovali člani Pihalnega orkestra Komen, je vodila Neža Bandel.

V nagovoru je župan, mag. Erik Modic, predstavil pomembnejše projekte in investicije v zadnjem letu in obnem tudi

nekatero investicije, na katerih se bo delo pričelo v naslednjih mesecih letošnjega leta. Investicije in projekti so bili predstavljeni tudi v kratkem predstavitevem videu.

V nadaljevanju je župan podelil občinska priznanja; priznanje Občine Komen sta prejela Dunja Peric in Društvo Komenski Kras '91, priznanje zlati grb Občine Komen pa Marija Jera in Jožef Švagelj ter Nogometni klub Komen.

Skupaj z aktualno kraljico terana, Nušo Živec, je župan podelil priznanja za najboljša vina v občini Komen ter županovo vino 2022. Županovo vino leta 2022 je teran Vinarstva Rebula iz Brestovice pri Komnu.

Podeljena so bila še priznanja za najlepše urejena naselja v občini Komen.

Ob zaključku seje je župan, mag. Erik Modic, županji pobratene občine Kungota, Tamari Šnofl, izročil faksimile sporazuma o pobratenju med Krajevno skupnostjo Komen in Krajevno skupnostjo Zgornja Kungota iz leta 1979 ter se ji z željo po nadaljnjem dobrem sodelovanju zahvalil za dosedanje podporo, vzpostavljanju in vzdrževanju izvrstnih odnosov med obema lokalnima skupnostma in njunimi društvi.

Besedilo: Občinska uprava
Foto: arhiv občine

Priznanja Občine Komen za leto 2022

Zlati grb Občine Komen: Marija Jera in Jožef Švagelj

Marija Jera in Jožef Švagelj s svojim delom in življenjem oživljata stari Štanjel. V 70-ih letih sta bila prva, ki sta se v gornjem Štanjelu naselila z mlado družino, ter si z obnovo propadajoče stavbe ustvarila dom. Pred 25 leti sta za promocijo turizma ustanovila družbo Nassa Dessella. V dolgoročni najem sta od takratne Občine Sežana vzela na novo obnovljeni Stolp na vratih in mu vdahnili novo življenje ter v Štanjelu vpeljala turistično vodenje za zaključene skupine.

Marija Jera Švagelj je bila urednica glasila Krajevne skupnosti Štanjel, prevedla je knjigo Moja dežela in moji ljudje rojakinje, Wande Škof Newby.

Opozarjala in ozaveščala sta javnost o pomenu slavnih štanjelskih rojakov in osvetljevala pomen in njihovo delo za

razvoj kraja in širše skupnosti. Bila sta aktivna pri postavitvi spominske plošče rojaku, Josipu Abramcu, spominskega

obeležja škofu, Antonu Mahničju, na zakristiji štanjelske cerkve. Jožef Švagelj je kot aktivni čebelar podal tudi pobudo

za ponovno postavitve Fabianijevega čebelnjaka pod Kobdiljskim stolpom, za katerega sedaj tudi skrbi.

(povzeto po predlogu predlagatelja VS Štanjel)

Zlati grb Občine Komen: Nogometni klub Komen

Nogometni klub Komen je bil ustanovljen januarja 1972 na ustanovni konferenci v prostorih Zadružnega doma Komen na pobudo iniciativnega odbora pod vodstvom Bogdana Fona iz Brij.

V teh petdesetih letih obstoja je Nogometni klub s pomočjo donatorjev, sponzorjev ter s prostovoljnim delom članov in drugih entuziastov s širšega območja Komenskega Krasa zgradil nogometno igrišče s pripadajočimi objekti, v devetdesetih letih pa še na južni strani igrišča prireditveni prostor z asfaltnim igriščem za mali nogomet.

Nogometni klub je od samega začetka nastopal v Enotni primorski nogometni ligi, največji uspeh pa je doživel konec devetdesetih let z uvrstitvijo v 3. slovensko ligo. Veliko pozornosti usmerja v vzgojo mladih športnikov in izobraževanje strokovnega kadra. Pred 25 leti je bila ustanovljena Mladinska nogometna šola Komen, ki poleg redne vadbe nogometa ponuja tudi krožke za najmlajše v OŠ Ko-

men, POŠ Štanjel in OŠ Branik. V okviru NK Komen deluje tudi veteranska sekcija.

Danes društvo združuje 220 članov.
(povzeto po predlogu predlagateljev Jožefa in Damjane Kovačič)

Priznanje Občine Komen: Društvo Komenski Kras

Društvo Komenski Kras je bilo ustanovljeno leta 2013, njegova zgodovina pa sega v čas osamosvajanja Slovenije. Od

leta 1991 je deloval Iniciativni odbor z imenom »Komenski Kras '91«, ki je skrbel za ohranjanje spominov na osamosvojitvene dogodke na Komenskem Krasu. To neformalno združenje je bilo tui pobudnik postavitve spominskega obeležja na mejnem prehodu Klariči, prvega na območju Občine Komen. Člani društva so v letih 2014 in 2015 očistili in pohodniško uredili graničarsko stezo od mejnega prehoda Klariči pri Brestovici do stražarnice Veliki Dol ter bili pobudnik za postavitve droga za zastavo na mejnem prehodu Klariči in mejnem prehodu Gorojansko.

Društvo šteje petdeset članov in članic s statusom vojnega veterana, ki so

bili v času osamosvajanja Slovenije na Komenskem Krasu dejavni v milici, teritorialni obrambi, civilni zaščiti, manevrski strukturi narodne zaščite, narodni zaščiti ali v oblastnih organih.

(povzeto po predlogu predlagatelja Stojana Kosmine)

Priznanje Občine Komen: Dunja Peric

Večina staršev ob omembi podružnične šole v Štanjelu najprej pomislijo na srce in dušo šole – Dunjo Peric. Dunja ni samo vodja podružnice ali učiteljica 5. razreda, Dunja je človek z veliko začetnico, človek, ki je vedno tam, ko ga potrebuješ. Bodisi, ko iščeš pomoč, da najdeš svojega otroka, ki teka nekje okrog šole, ali pa ko potrebuješ informacijo o poteku pouka, pedagoškega dela, pa četudi Dunja ni razrednik tvojega otroka. Ve popolnoma vse, kar se dogaja v šoli ali okrog nje, pozna vse, starše in otroke. Je kot vodja v majhni skupnosti, kar šola v Štanjelu navsezadnje tudi je. S prijaznostjo, lepo besedo, razumevanjem in sodelovanjem zlahka doseže, da je šola prijetno in domače okolje. Poleg vsega ji ne manjka idej, kreative, odprta je za nova znanja, širjenje vizije, njen smeh je nalezljiv, zaradi nje se otroci v šoli dobro počutijo.

(povzeto po predlogu predlagatelja Sveta staršev POŠ Štanjel)

Medgeneracijski park Komen

Občina Komen končuje z ureditvijo medgeneracijskega parka Komen ter parka Luže na obrobju vasi Komen z

namenom medgeneracijskega prenosa znanj in krepitev zavesti o zgodovinski ter naravni dediščini. V Komnu takih po-

vršin ni in jih izrazito primanjkuje, oba preurejena prostora pa bosta z nameravano investicijo omogočala srečevanje

občanov in občank različnih generacij. Tako spomenik izgnancem kot kal Luže sta pomembna pričevalca kulturne in zgodovinske dediščine okolja in Krasa, kar želi biti predstavljeno na način, ki bo primeren za različne generacije. Z namenom okrepitve kulturne zavesti bo Društvo izgnancev Slovenije – krajevna organizacija (KO) Komen, prav tako partner projekta, ob obstoječem spome-

niku izgnancem, ki se ga bo prenovilo, postavilo nižji informacijski pano/tablo s fotografijami zgodovinskih dogodkov ter tekstualnimi zapisi, namenjeno lokalnemu prebivalstvu, zlasti pa mladim, da se ohranja spomin na grozote 2. svetovne vojne.

Rdeča nit operacije je ohranjanje dediščine za prihodnje generacije, povezovanje dogodkov v preteklosti, kar se prena-

ša skozi »rodove«, med generacijami in kar velja negovati in spoštovati, hkrati pa nadgrajevati preko raznolike ponudbe lokalnega okolja.

Skupna vrednost gradbenih del znaša nekaj več kot 130.000 evrov, delež sofinanciranja iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru Lokalne akcijske skupine (LAS) Krasa in Brkinov znaša 85 %.

Besedilo in foto: Boštjan Frančeskin, občinska uprava

Sprejem pri županu za izjemne dosežke

Občina Komen kljub svoji majhnosti premore ogromno posameznikov, društev in klubov, ki vsako leto posežejo po najvišjih mestih na državnem ter tudi evropskem nivoju, tako na izobraževalnem področju kot tudi na področju športa, kulture in umetnosti. Prav njim je bil namenjen sprejem župana, ki je po-

tekal v petek, 2. septembra 2022, v Ferrarijevem vrtu v Štanjelu. Na sprejemu je župan izpostavil uspehe, dosežene v preteklem šolskem letu, ter v govoru poudaril, da se na tak način želi zahvaliti vsem, ki so si te dosežke izborili s trdom, vztrajnostjo, številnimi napori in marsikdaj tudi z odrekanjem.

Uspehov je bilo v lanskem šolskem letu res veliko, v nadaljevanju so povzeti najvidnejši:

- Državnega tekmovanja v robotiki sta se udeležila osnovnošolca Nejc Masten in Mathis Žvab ter pod mentorstvom Lucije Filipčič Križaj dosegla 1. mesto.
- Alan Štrekelj, Tine Peric, Žon Žak Petrovčič, Gal Križaj in Matija Milanič so se z državnega tekmovanja v robotiki vrnili s 1. mestom v skupini srednješolcev. Mentor ekipe je bila Lucija Filipčič Križaj.
- Z regijskega tekmovanja Turizmu pomaga lastna glava so se Nika Pahor, Nika Antonič, Tia Colja, Nik Gec, Jan Mozetič, Lejla Švagelj, Mihael McCully, Miha Lapajne in Krištof Kovač vrnili z zlatim priznanjem. Na državnem tekmovanju so nato osvojili še dve zlati priznanji, in sicer za najboljše promocijsko gradivo in za najbolj izvirno povabilo na stojnico. Mentorici sta bili Dunja Peric in Metka Paljk.
- Melina Cigoj, Ana Trampuž, Naja Metljak, Tia Lisjak in Erin Škabar so pod

mentorstvom Darje Urh osvojile zlato priznanje na državnem tekmovanju iz angleščine.

- Zlato priznanje na državnem tekmovanju iz slovenščine za Cankarjevo priznanje je osvojila Ida Žagar, pod mentorstvom Martine Štrancar.
- Katarina Grmek je na predlog učiteljskega zbora prejela nagrado župana kot najuspešnejša učenka. V lanskem šolskem letu je osvojila tudi zlato priznanje na državnem tekmovanju v znanju o sladkorni bolezni, zlato Proteusovo priznanje na državnem tekmovanju iz znanja biologije ter zlato priznanje na državnem tekmovanju v znanju geografije. Katarino so mentorirale Špela Grmek, Mirjam Rončel in Tanja Samec.
- Za izjemne plesne rezultate Plesnega društva Be funky, med drugim štiri prva mesta na mednarodni ravni in tri

prva mesta na državnih tekmovanjih, je župan čestital trenerki in predsednici društva Mateji Terčon Knap.

- Za Balinarskim klubom Agrochem Hrast Kobjeglava-Tupelče je sanjska sezona, saj so dosegli naslednje rezultate:
 - o Fantje so postali državni prvaki v Super ligi za sezono 2021/2022 in si s tem zagotovili nastop med osmerico najboljših v Evropi. Ekipo je vodil trener Valter Švara.
 - o Jaka Štremfel je prejel priznanje za najperspektivnejšega mladega športnika Krasa in Brkinov.
 - o Gregor Sever je na državnem prvenstvu osvojil tretje mesto med posamezniki v disciplini posamezno.
 - o Dekleta so postale državne podprvakinje v 1. ženski ligi ter pokalne zmagovalke Slovenije za leto 2022. Trener ekipe je bil Valter Švara.

o Tanja Marc je postala naj športnica Krasa in Brkinov ter na državnem prvenstvu osvojila 3. mesto med posameznicami v disciplini kroga.

o Iva Guštin je postala podprvakinja U18 v disciplini kroga, podprvakinja U18 v natančnem izbujanju ter prvakinja U18 v hitrostnem izbujanju.

o Fantje/dekleta so v kategoriji U18 pod trenerstvom Gregorja Rudeža postali državni prvaki v mladinski ligi.

- Članica Športnega društva Partizan Renče, Veronika Žvanut, je pod mentorstvom Mojce Arčon postala državna prvakinja v skokih na mali prožni ponjavi v članski kategoriji.

Balinarskemu klubu Agrochem Hrast Kobjeglava-Tupelče ter Veroniki Žvanut pa je župan za izjemne dosežke podelil tudi županovo priznanje.

Besedilo: Soraja Balantič, občinska uprava
Foto: arhiv občine

Hiša dobre volje prihaja to jesen tudi v Komen!

Jeseni bo Dom upokojencev Nova Gorica, ki svoje izkušnje v dnevnem varstvu starejših nabira že vrsto let, svojim dosedanjim trem Hišam dobre volje dodal še eno -- tudi v Komnu. Z veseljem opazujemo, kako krasna Hiša s čudovitim parkom rase in že komaj čaka, da odpre svoja vrata. Hiša dobre volje bo rešila marsikatero težavo starejše populacije in njihovih svojcev, saj predstavlja učinkovit odgovor na proces staranja in težave, ki staranje spremljajo, ter s svojo dobro voljo odpira nova srečna poglavja v življenjih ljudi.

Kaj Hiša dobre volje nudi?

Hiša dobre volje je odličen primer dobre prakse, kako aktivirati starejšo populacijo, ji omogočiti kakovostno preživljanje

časa in hkrati tistim, ki potrebujejo oskrbo in varstvo, omogočati varno, spodbudno ter pozitivno okolje. Ni namenjena le samostojnim posameznikom, ki pogrešajo družbo, aktivnosti in razne dogodivščine, ampak tudi tistim z različnimi zdravstvenimi težavami, ki potrebujejo nego, varstvo in ostalo oskrbo za to, da lahko v miru in povsem preskrbljeni preživijo dan ter tudi svojcem omogočijo, da so razbremenjeni skrbi.

Nudimo popolno oskrbo:

- tople obroke, sadne malice, prigrizke in napitke,
- nego,
- animacijo,
- redno telesno vadbo in miselne igre,
- družabništvo,

- razvedrilne aktivnosti
- sprehode in
- vse, kar je potrebno, da so uporabniki pod isto streho povsem preskrbljeni.

Dobra volja kot temelj dejavnosti:

Poleg tega pa smo hiša dobre volje v pravem pomenu besede. Dobra volja je naš temelj. Zavedamo se, da so pozitivna čustva, pozitivni doživljaji in dražljaji ter veselo vzdušje splošen ključ do uspeha. Približati toplino domačega ognjišča je ena naših prioritet in tudi ključ do lažjega sprejetja novega načina življenja. Naš cilj je, da vsak uporabnik hodi v svoj »drugi dom« z veseljem in da se vsesplošno preskrbljen vsak dan zadovoljen in prijetno utrujen vrne v objem svojega doma. To, da se vsak dan vrneš domov, šteje.

Ker vemo, da je prijetno in uspešno staranje tako iz duševnega kot telesnega vidika zelo pomembno, nudimo okolje, ki v največji možni meri spodbuja pozitivna čustva – toplo, družinsko, spodbudno, prijateljsko, pomirjujoče in ustvarjalno vzdušje, ki krepi gradnjo pristnih odnosov med posamezniki in jača pozitivno samopodobo ter vsesplošno zadovoljstvo.

Največ lahko povedo naši uporabniki in uporabnice sami, ki jim pravimo dobrovoljci in dobrovoljke. »Žal mi je, da nisem takoj poslušala hčere in prišla v Hišo dobre volje. Prav jezna sem, da sem se več kot eno leto borila za to, da nisem šla. Če bi vedela, da je tako lepo, bi jaz sama prosila hčer, da me odeplje«, pravi Jožica. Anica doda: »Ne predstavljam si, da bi bila brez Hiše. Tukaj se pogovarjamo, ustvarjamo, se smejemo, pojemmo, rečemo kako neumno, telovadimo, punce nas postrežejo in nam ni treba ne kuhati ne pomivati ..., smo kot v hotelu. Res ne vem, kaj bi si lahko želela več.« In Marija vzkligne: »Ko pridem v Hišo dobre volje, ozdravim! Doma komaj hodim, tukaj lahko celo plešem! Ne zamenjam je za nič!« Družba sovrstnikov, ki postaja s starostjo vse težje dosegljiva, saj se stiki redčijo, je v Hiši dobre volje zagotovljena. In družba je eno učinkovitejših zdravil za marsikatero bolezen, še posebej pa za odganjanje osamljenosti. Naša himna, ki so jo napisali dobrovoljci sami, lepo povzema naše bistvo.

Himna Hiše dobre volje (avtorica Jožica Brus, dobrovoljka v Hiši dobre volje Miren)

Zakaj bi le doma sedel,
zakaj ne bi bil bolj vesel,
še prej ko v postelji zaspiš,
tako si govoriš:

»Saj jutri v Komen pojdem spet,
v Hišo dobre volje,
tam imamo se lepo,
ne more biti bolje!

Dekleta naša pridna so,
nam vse na mizo dajo,
tudi kavico nam skuhamo
in z nami pokramljajo.

Prepevamo si pesmice,
dolčas nam ni nikoli,
le pridi k nam, ne bodi sam,
lepo nam bo!«

Razbremenitev svojcev:

Hiša dobre volje je prav tako tudi zelo pomemben pomočnik svojcem, saj nudi možnost za oddih od vsakodnevne skrbi. Ko je uporabnik v Hiši, skrbnik lahko počiva, skrbi za svoje lastno zdravje, dela ali opravi neodložljive obveznosti. Prej ali slej se zave, da je Hiša dobre volje darilo tako za svojega človeka kot njega samega.

Dobrodošli!

Vse zainteresirane vabimo, da čim prej stopijo z nami v stik. Prepričani smo, da lahko skupaj razbijemo tudi zidove, ki jih gradijo predsodki, tabuji, strahovi in dvomi. Prvi korak morda res ni enostaven, a zagotavljamo vam, da je z nami že drugi preprost in vesel. Samo odločiti se je treba. Prijave že sprejemamo – vse potrebne informacije lahko dobite na spodaj navedenih kontakih.

Odperti bomo vsak delavnik od ponedeljka do petka med 7.00 in 17.00. Čas, ki vam je na voljo, je povsem prilagodljiv, saj se glede na vaše želje in potrebe sami odločite, kako pogosto in kako dolgo boste z nami.

Kdor nas še ne pozna in potrebuje do-

datne informacije ali bi si želel postati del naše lepe zgodbe, naj stopi z nami v stik, da se dogovorimo o možnostih. Ena od priložnosti, da nas v živo kaj vprašate in o Hiši dobre volje še kaj novega izveste, pa bo v sredo, 28. septembra 2022 ob 19.00 v Štanjelu, kjer bomo Hišo podrobneje predstavili. Vabljeni!

Na voljo vam je strokovna delavka Tina Krog:
Telefon: 051 605 699
E-pošta: tina.krog@dung.si

Vabimo vas, da razširite glas o našem programu, in čeprav naših storitev morda ne potrebujete, pridite na obisk – zagotavljamo vam, da skuhamo najboljšo kavo daleč naokoli. Poleg tega pa vabljeni vsi, ki bi lahko s svojo ustvarjalnostjo in toplino oplemenitili nas čas. Prav vsakega obiska bomo izjemno veseli.

Financiranje projekta "Dnevni center Komen":

Projekt delno financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Projekt se financira iz Operativnega programa evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, prednostne osi 9 »Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine«, prednostne naložbe 9.3 »Vlaganje v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k razvoju na nacionalni regionalni in lokalni ravni, zmanjšanje neenakosti glede zdravstvenega stanja, spodbujanje socialnega vključevanja z lažjim dostopom do socialnih, kulturnih in rekreacijskih storitev in prehod z institucionalnih storitev na storitve v okviru lokalnih skupnosti« in specifičnega cilja 9.3.1 »Izboljšanje kakovosti skupnostnih storitev oskrbe« OP EKP 2014–2020.

Besedilo in foto: DU Nova Gorica

V spomin

Danijel Božič (12. 3. 1959 – 5. 7. 2022)

5. julija nas je dosegla žalostna vest, da se je po hudi bolezni od nas za vedno poslovil Danijel Božič. Zadnje tedne smo z veliko zaskrbljenostjo in žalostjo spremljali naglo napredovanje njegove zahrbtnne bolezni, ki se ji je do konca odločno in pokončno upiral, tako odločno in pokončno, kot to znajo le najbolj kleni Kraševci.

5. julija, torej v času, ko je v prejšnjih letih z velikim zanosom, energijo in nacionalno zavedenostjo odhajal na spominski pohod na našo najvišjo goro, je bil tokrat primoran kreniti na svojo poslednjo življenjsko pot, s katere se ne bo več vrnil.

V svojem bogatem življenju je opravljal veliko zahtevnih nalog in pomembnih funkcij, tako na lokalni kot tudi na državni ravni. V letih 1992 do 1997 je bil kot državni svetnik zastopnik lokalnih interesov v Državnem svetu Republike Slovenije. Nato je začasno zapustil politične vode in se ponovno vrnil v novinarstvo ter nato v akademske kroge. Njegova nadaljnja življenjska pot pa ga je počasi spet približala lokalni skupnosti. V letu 2010 je v enem izmed intervjujev priznal, da se je »leta 1997 umaknil iz politike, a je za njim ostalo nekaj moralnega mačka, češ da bi lahko za ta prostor naredil več«. To željo si je izpolnil, ko je bil v drugem krogu lokalnih volitev konec oktobra 2010 izvoljen za tretjega župana Občine Komen.

Njegovo županovanje do novembra 2014 je sovpadalo s splošno gospodarsko in finančno krizo, ki je takrat prizadela tudi Slovenijo. Zato se je sam zavzemal za stabilizacijo občinskih financ in za zmanjševanje zadolženosti občinskega proračuna. Zavedal se je, da je velik problem komenske občine neugodna starostna struktura prebivalstva in odhajanje mladine. Zato je Občina Komen v njegovem mandatu sprejela ukrepe, s katerimi je želela zadržati mlade – od finančne pomoči za prenovo stanovanjskih stavb za reševanje prvega stanovanjskega problema do štipendij za študente. Tudi največja investicija v njegovem mandatu, to je obnova in dozidava komenskega vrtca, je pripomogla k temu, da so številne mlade družine spoznale, da Občina Komen zavestno vlaga v infrastrukturo za potrebe in kakovostni razvoj najmlajših.

Tudi na drugih področjih je Občina Komen v njegovem mandatu dosegla nekaj pomembnih mejnikov. Uspelo je na javni vodovod priključiti še zadnja dva zaselka, to sta Vale in Majerji, staro jedro Štanjela pa je po desetletjih čakanja dobilo javni vodovod in kanalizacijo. Prav tako se je posodobilo celotno javno razsvetljavo Občine Komen in s tem zmanjšalo porabo na tretjino od sedanje.

Njegova velika ljubezen pa je bila usmerjena v vse, kar je bilo povezano s kulturo, s Slovenstvom in slovenskim jezikom ter seveda tudi s Soško fronto. Občina Komen je zato namenila več sredstev za različne kulturne programe in za dobavo umetniških del, začelo se je urejati in označevati poti, ki so vodi-

le do ostankov infrastrukture, ki je bila zgrajena med prvo svetovno vojno. Žal njegove sanje o odprtju kampa prve svetovne vojne in muzeja ob in v jami Jerihovci za zdaj še niso obrodile sadov. Zato pa je njegovo zavzemanje za spoštovanje izrednega bogastva slovenskega kulturnega prostora padlo na plodna tla. Enodneveni strokovni izlet, ki ga je organiziral in tudi sam vodil za takratne občinske svetnike in zaposlene občinske uprave Občine Komen leta 2013 še do najbolj oddaljenih vasi s slovensko govorečim življem v Terskih dolinah in v Reziji, je vsaj za nekatere izmed takratnih udeležencev pomenil pravo razodetje in poziv, da moramo nekaj postoriti za ohranitev in promocijo izredne raznolikosti in bogastva slovenskega jezika in njegovih narečij. Takrat se je porodila zamisel o ustanovitvi tovrstnega muzeja v Štanjelu, ki se bo po vsej verjetnosti že kmalu tudi uresničila.

To so le nekateri izmed glavnih dosežkov v času njegovega mandata za župana Občine Komen. Vsekakor pa gre izpostaviti tudi nekatere izredne osebnostne lastnosti Danijela Božiča, ki so žal mnogo prereditke med nosilci javnih funkcij. To so skromnost, nesebičnost, poštenost, načelnost in predanost izključno javnemu interesu.

Od nas odhaja v letih, ko bi kot zrel mož z bogatimi izkušnjami lahko še veliko dal lokalni in širši skupnosti. Veliko lepega bi dal svojim najbližjim in se veselil srečanj s sorodniki, prijatelji. Njegovo življenje je prišlo do konca mnogo pre zgodaj. Odšel je, nam pa pustil rezultate svojega dela in udejstvovanja.

Govor Erika Modica ob žalni seji

Besede slovesa

Na pomlad je bilo novo življenje. 12. marec 1959. In nastopila je smrt. 5. julij 2022.

V 64. letu starosti. Mnogo prezgodaj.

Dragi Danijel, življenje si zajemal z veliko mero vedrine, veselja, poguma ...

Poletje je v razcvetu. Oglašajo se škrižati. Njihova šumeča melodija se meša z zvoki vetra v krošnjah hrastov in borov. Lepo jih je slišati.

Tako kot petje kosa, ki je v zadnjem

času vsako jutro prihajal na tvoj borjač, in mladih lastovic, ki so letale iz domačega skednja.

Tudi ti si rad ob trenutkih druženja prepeval.

Žal tvojega glasu ne bomo več slišali. Le odmev bo ostal.

V torek je nas vaščane presunila vest, da si na tebi ljubi domačiji v poznih popoldanskih urah, ko se dan prevesi v noč, za vedno zaspal in se poslovil od nas.

Pa vendar čutimo tvojo bližino.

Zadnje leto tvojega življenja je bilo leto ključnih življenjskih sprememb, leto sprejemanja bolezni, bolečine ...

Ob spoznanju, da ne smeš, ne zmoreš delati, pomagati in reševati delovnih izzivov, ki so ti bili vodilo v življenju, ti je bilo hudo.

S poslušom, pogumno in s kritično presojo si sprejemal težave in skrbi, povezane z boleznijo.

Greva naprej življenje?!

Do zadnjega trenutka nisi s težo bolezni obremenjeval svojih bližnjih.

Velik del življenja si preživel v Kopru, Ljubljani, vendar te je skrb za mamo, ljubezen do domačije in Krasa ponovno pripeljala v Gorjansko.

Spominjali se te bomo kot vsestranskega, razgledanega človeka. Bil si vedrega značaja, nasmejan in spodbudnih besed.

S svojo pristnostjo si povedal, kar si mislil in vztrajno razlagal ter povezoval vzroke s posledicami.

Z veliko vnemo si v življenju prevzemal različne vloge, ki so ti veliko pome-

nile in se sočasno prepletale.

Pa vendar ti je bila v zadnjem času najdragocenejša vloga nonota.

Ostal nam boš v spominu tudi kot župan naše občine.

Cenili smo te predvsem zato, ker nisi obljubljal gradov v oblakih, ampak si ljudem prikazal stvarno sliko z dobrim namenom.

Držal si besedo.

Pogovor s teboj, v pravem gorjanskem narečju, je bil vedno žlahten.

Rad si obujal spomine na pretekle

čase in domačine, ki jih ni več med nami, in prenašal znanja in vrednote njihovega časa v sedanost.

Verjamem, da nam bi za slovo dejal:

Ni prostora za obup, je upanje.

Ni žalosti, je veselje.

Ni teme, je svetloba.

Sedaj si tam nekje ... veselje, upanje, svetloba.

poslovilni govor gospe Alenke Kajtna

Iz vaških skupnosti

Skupinska vožnja vrtnih traktorjev v Brestovici

Pred leti so se v vasi pojavili prvi mini vrtni traktorji za košnjo trave. Tisti, ki imajo nekoliko večji travnik ob hiši, kakšen sadovnjak ali oljčnik, so si z nakupom priročnega vrtnega stroja precej olajšali delo, lepo pristrizena trava pa takemu posestvu daje videz urejenosti in izkazuje skrbnega gospodarja. Da pa ne bi vsak le obdeloval svojega bolj ali manj velikega posestva, so se lastniki dogovorili za priložnostno skupinsko vožnjo po vasi in druženje na pikniku pri vaški šoli.

Prvo tako srečanje je bilo pred tremi leti ob udeležbi sedmih kosilnic s kosci, potem pa nas je ustavilo za leto dni. Lani pa se je tradicija nadaljevala z že številčnejšo udeležbo. Letos smo se na povabilo tamkajšnjega društva, ob koncu junija odpravili v Trnovo pri Gorici in se v okviru vaške prireditve zapeljali skozi vas in na športno igrišče. Deležni smo bili prijaznega sprejema in zanimanja obiskovalcev prireditve, ki je trajala še dolgo v poletno noč. Na Krasu so letošnje leto naše kosilnice zaradi suše bolj ali manj počivale, medtem ko je na Trnovski planoti vse zeleno in nam tam ob drugačni priložnosti ne bi zmanjkalo dela.

Da pa ne bi samo pohajali naokrog, smo dva tedna pozneje izpeljali še naše že tradicionalno srečanje v domači vasi. Tokrat so se nam pridružili še trije kosci iz zamejstva in še eden, kot vrnjen obisk, s Trnovega. S traktorji so upravljale predstavnice nežnejšega spola, ki so svojo nalogo po mnenju vseh brezhibno opravile. Medtem so fantje pripravili vse pot-

rebno za piknik. Kot že prej omenjeno, so zaradi letošnje suše kosilnice vozile le po cesti, izsušeni travniki pa jih bodo počakali do kakšnega obilnejšega deževja.

Skupinski sprevod kosilnic po vasi, prijetno druženje vaščanov in srečanje s prijatelji iz zamejstva, postaja zanimiv in prijeten dogodek ob začetku poletja in obeta iz leta v leto boljšo udeležbo.

Besedilo: Stane Švigelj

Foto: Staša Krošelj

Majhna vaška knjižnica odslej tudi v avtobusni čakalnici v Svetem

Pred leti so se v vasi pojavili prvi mini vrtni traktorji za košnjo trave. Tisti, ki imajo nekoliko večji travnik ob hiši, kakšen sadovnjak ali oljčnik, so si z nakupom priročnega vrtnega stroja precej olajšali delo, lepo pristrizena trava pa takemu

posestvu daje videz urejenosti in izkazuje skrbnega gospodarja. Da pa ne bi vsak le obdeloval svojega bolj ali manj velikega posestva, so se lastniki dogovorili za priložnostno skupinsko vožnjo po vasi in druženje na pikniku pri vaški šoli.

Prvo tako srečanje je bilo pred tremi leti ob udeležbi sedmih kosilnic s kosci, potem pa nas je ustavilo za leto dni. Lani pa se je tradicija nadaljevala z že številčnejšo udeležbo. Letos smo se na povabilo tamkajšnjega društva, ob koncu junija

Na fotografiji »glavna mojstra« obnove: Silvo Rojc in Jože Kovačič.

Avtobusna čakalnica med obnovo.

odpravili v Trnovo pri Gorici in se v okviru vaške prireditve zapeljali skozi vas in na športno igrišče. Deležni smo bili prijaznega sprejema in zanimanja obisko-

valcev prireditve, ki je trajala še dolgo v poletno noč. Na Krasu so letošnje leto naše kosilnice zaradi suše bolj ali manj počivale, medtem ko je na Trnovski pla-

noti vse zeleno in nam tam ob drugačni priložnosti ne bi zmanjkalo dela.

Besedilo: Tjaša Dugulin za Vaško skupnost Sveto in društvo S'čanskih puntarjev
Foto: arhiv vaške skupnosti in društva

Kali nekoč in danes

Prvo junijsko soboto smo v okviru projekta Medgeneracijski park Sveto organizirali prav posebno druženje oziroma delavnico, predavanje o pomenu vaških kalov v preteklosti in danes. Eden od namenov projekta, pri katerem smo aktivno sodelovali, je bil namreč tudi ozaveščanje o ohranjanju kulturne dediščine kalov. V Svetem imamo tri večje kale – osrednji je v Samčih (to je predel vasi ob Borštu, kjer se nahaja omenjeni medgeneracijski park), potem je lokva pri Pirotovih (eno od domačijskih imen, op. a.) in Miklavž, kot mu pravimo domačini (vsi se nahajajo v Gornjem delu vasi). Kal v Samčih je sicer sestavljen iz treh manjših zajetij in je bil obnovljen v letu 1995. Takrat se je v udarniških akcijah s kopačem poglobilo in utrdilo dno, tako da so se vse tri kotanje zleile in združile v

en velik kal. A je začelo dno postopoma prepuščati in kal usihati, zato bi bila danes spet nujna sanacija.

O tem, kakšno je bilo življenje ob kalih nekoč in čemu vse so služili, sta nam pripovedovala predstavnika starejše generacije, Jože Rogelja in Stanko Forčič. Agata Perdec je povedala, kako so kale doživljali pred približno 40 leti, Matevž Lozej pa, kaj ob kalih počne mladina danes.

»Bilo je zelo, zelo lepo,« se je tistih oddaljenih otroških let ob kalu spominjal Forčič. »Kal je služil marsičemu, tu je bilo polno vode, smo se učili plavat, smo se špricali, bili vsi umazani od blata, voda je bila topla. So prišli iz Kostanjevice, Lipe ... Sosedovi so imeli polno jabolk, otroci smo jih jedli. Tudi race so imeli, so prišle vsak dan pit vodo. Ko je prišla jesen,

se je vse napolnilo, smo komaj čakali, in potem je prišla zima, je zmrznilo. Led je bil, malo manjše je bilo kot blejsko jezero (smeh)! Smo si izposodili stare čevlje, smo tekmovali, kateri bo bolj šel, smo smučali. Slavko (sosed, op. a.) je bil malo starejši, je rekel, da ima doma železno sanko. Eden je porival, en je gledal, en se je peljal in tako naprej ... Potem je Slavko prinesel še železno palico, ki smo jo zabili na sredino kala, poiskali stare vrvi in privezali sanko. In spet, en je porival, drugi se je peljal – imeli smo ringlšpil,« je s svojo doživeto pripovedjo nasmejal zbrane. Kal pa je igral pomembno vlogo tudi v kmetijstvu, pri živinoreji. »V naši vasi je bilo okoli 150 glav živine. Ko smo gnali žival na pašo in ko smo jo prignali nazaj, je prišla obvezno sem pit. Nona mi je včasih pripovedovala, da ko so pripeljali živali iz Lipe ali Temnice, so že na gričku, ki mu rečemo Soline, začele mukati in teči proti sem, ker so začutile vodo, sem so se prišle napit. Seveda so ljudje za seboj pustili tudi blato in to je bilo treba občasno počistiti, da se ni zmanjševalo površine kala. Da so to naredili, so naredili žleb iz desk in vojaških šlemov in so prelivali vodo, da so očistili ta kal. Blato se je potem vozilo po njivah. Ta kal je bil sicer obložen z ilom. Ker je žival teptala, je to (dno, op. a.) držalo. Tu noter so bili tudi krapi. Okoli leta 1950 je bila pa precej močna suša, živali je bilo

Sogovorniki z leve proti desni: Jože Rogelja, Stanko Forčič, Marjan Maher, Agata Perdec, Matevž Lozej.

veliko in se je voda umazala, segrela, tako da so krapi pomrli. Zdaj rib, razen nekakšnih zlatih ribic, ni več tu,« je spomine obujal Rogelja. Da bi gospodinje v kalih prale perilo, kar je bila v preteklosti zaradi pomanjkanja vode na Krasu tudi praksa, se sam ne spomni. »Mi je pa povedal tata, da je hodil na Miklavžka po vodo, ko je bila trgategv, da je namočil sode in opral posodo. Tam je bila sicer glavna plavalna sezona, tam smo se več ali manj vsi naučili plavati. In so hodili tudi iz Škrbine, Komna, Preserij, tako da nas je bilo tam tudi po 20. Tam je bila voda globoka, do tri metre in obzidje okoli je bilo še kar urejeno, zdaj je vse porušeno. Smo si naredili skakalnico, ena je bila en meter, največja dva metra, kar je bil za nas rekord, in tam smo se izzivljali tudi po tri ure, kar nas je izčrpalo. Ko so bila velika kmečka dela, so šli tudi starejši tja in se umili, ohladili,« je dodal Rogelja.

»Kal je bila zmeraj ena taka mamljiva točka, hkrati pa tudi malo adrenalinska

... Malo s strahom smo šli, ker naša nona je bila zelo močna v plašenju. Za ta kal v Samčih je rekla: 'Ne hodite tja, ker tam je živo blato, če stopite noter, vas kar požre,« je pripovedovala Agata. »Jaz se spomnim, da je bilo tu ogromno vode v našem otroštvu, da sploh nisem vedela, da so tukaj trije kali. In smo šli samo malo noter, ko je ratalo mehko, pa hitro nazaj, ker naj bi bilo živo blato. Smo bili pa med poletnimi počitnicami vsakodnevno na Miklavžku, smo imeli sicer omejen čas, preden je prišla mama iz službe in smo opazovali tisto skakalnico, ma nas je bilo strah. Zdelo se nam je, kako so bili včasih pogumni, da so tam dol skakali. Ko sva pa videla kačo plavat na Miklavžku, sva rekla, da se tam pa ne bova kopala. Je bil pa en neprijeten dogodek med zimskimi počitnicami, ker takrat nismo imeli toliko zimskih čevljev, kot otroci danes, ampak smo imeli en par za v šolo, za povsod. Led je bil in sva s pomočjo kamnov preverjala, kako debel je. In se nama je

zdelo, da je led kar globok. In enkrat se mi je, ko sem stopila gor, udrlo. To je bilo tako šibanje domov ... Ampak bolj kot tisti strah, kaj bi se lahko zgodilo, je bil, kaj narediti s čevljem, da ne bodo videli, da je moker,« se svojih pripetij še spominja Agata. Danes je, kot rečeno, kal skorajda izsušen in niti približno ne opravlja več funkcij, ki jih je imel pred desetletji. »Dostikrat grem na Miklavžka, tam lovim ribe, peljem tudi psa tja kopat,« je povedal Matevž. »Ko sem bil majhen, nisem smel it sam na kal. Nona mi je povedala dosti zgodb, kako so pasli živino in kako so se te pijavke prijele živali na nogo in so jih morali trgati dol. Enkrat se je drsala tu po ledu pozimi in je padla skozi v mrzlo vodo. Jaz sem tudi parkrat padel skozi led, ker še ni bil tako zaraščen kal in ga je škoda, upam, da se bo čim prej popravil. Jaz rad raziskujem te kale na Krasu. Eden je tam v Jaščih proti Škrbini, ima prav obzidje okoli, je tak zanimiv plac, no.«

Pri pogovoru pa se nam je pridružil tudi Marjan Maher, oče pokojnega sovaščana in biologa, Igorja Maherja, ki je sodeloval pri številnih projektih trajnostnega razvoja na Krasu. »Vaščane je begalo, kaj bodo te ljubljanske srajce počele tu. K sreči je imel Igor toliko sposobnosti, da je navezal stik z občani, da je počasi prodril. On se je zavedal, kaj so kali pomenili nekoč, ko ni bilo elektrike, ko ni bilo ničesar in so bili vodnjaki edina rešitev, če si jih imel na svojem področju, ker ni bilo vodovoda. In seveda, kaj so pomenili za živino. In zato je kot biolog skušal s svojim znanjem tudi pomagat. To njegovo znanje je pripomoglo takrat, ko se je rodila ideja s pomočjo Zavoda za varstvo narave iz Nove Gorice, da se obnovi toliko in toliko kalov. Takrat pa Igor – jaz sem dosti govoril z njim – ni želel uvrstit tega kala (v Svetem, op. a.) v ta projekt 20. ka-

lov, ki so se obnovili iz evropskih sredstev iz preprostega razloga, ker zglada, da nekako ni imel zagotovila občanov, da bi se naredilo to, kar ste zdaj ustvarili, to je podhod za žabe. Ker on povsod tam, kjer je bila v bližini cesta, ni načrtoval obnove kala. Ker je rekel, ne bomo uničevali žab. Torej hvala vam, da ste s to akcijo to realizirali. Hvala!»

Uradna otvoritev Medgeneracijskega parka Sveto

Tik ob kalu se, kot rečeno, nahaja naša zadnja pomembna pridobitev, to je Medgeneracijski park Sveto, ki sta ga sofinancirali Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja. Celotna investicija je znašala približno 60.000 evrov. »Čestitke za tako lepo urejen prostor, tu seveda ne bi uspeli, če ne bi bilo take podpore vaše skupnosti in lokalnega društva. Brez

vas ne bi imeli takega lepega rezultata. Je pa to tipičen primer, kako naj bi delovale lokalne akcijske skupine. To je nek mehanizem Evropske unije, ki omogoča sodelovanje na lokalni ravni, istočasno pa lahko na ta račun pridobimo evropska sredstva,« je ob slavnostni otvoritvi parka, ki je potekala 16. junija, povedal komenski župan, Erik Modic. »Težišče je vadbena jasa z vadbenimi objekti – to je pridobitev ne le za Sveto, ampak za celotno občino. To je prva taka vadbena jasa v naši občini in se nadajamo, da bo to šele začetek. Cilj je ustvarjati boljše pogoje za življenje naših občanov. Skušamo omogočiti čim več zdravega načina življenja, čim več druženja, da se lahko sprostimo. Tukaj smo ustvarili nekaj lepega, kar bo ostalo za dlje časa in mislimo, da bo to tudi zanimiva turistična točka za tiste, ki se ukvarjajo s turizmom v Svetem, da bo to pomenilo več obiskovalcev, na ta račun tudi več prihodkov in na koncu tudi

kakšno delovno mesto več,« je dodal.

Poletne knjižnice na prostem

Konec junija pa smo ob kalu začeli tudi s tedenskimi knjižnicami na prostem, ki jih je v sodelovanju z društvom organizirala vaščanka Vesna Maria Maher (termine, ki so bili sprva načrtovani ob četrtnih, smo prilagodili vremenskim razmeram). Na prvi sta denimo z igralcem Rafaelom Vončino prebrala odlomka o dveh legendarnih literarnih čajankah – o slavnih magdalenicah iz Proustovega Iskanja izgubljenega časa in o čajanki, na katero je bila povabljena Pika Nogavička, vsem poznani lih švedske pisateljice Astrid Lindgren. Ne le zanimiva branja oziroma obnovitev osvojenega literarnega znanja, namen poletnih knjižnic je bilo predvsem druženje in povezovanje vaščanov na nekoč izjemno pomembnem in priljubljenem vaškem stičišču – kalu.

Besedilo: Tjaša Dugulin za Vaško skupnost Sveto in društvo S'čanskih puntarjev
Foto: arhiv vaše skupnosti in društva

Športno, kulturno, turistično in razvojno društvo Tomačevica je tudi letos organiziralo dva tradicionalna pohoda: tomačevljanski pohod in pohod ob polni luni

V nedeljo, 22. maja, smo organizirali javno prireditev Tradicionalni tomačevljanski pohod, ki se ga je udeležilo lepo število pohodnikov, okoli 80 udeležencev. Letos smo se po spomladansko obarvanih kraških gmajnah podali do slikovite Kobjeglave, kjer nas je prijazno sprejela predsednica društva Kraški Slavček, ga. Erika Rojc. V družbi g. Jožefa Abrama smo spoznavali zanimivo zgodovino te pomembne kraške vasi ter si ogledali cerkev sv. Mihaela. V senci dreves pred cerkvijo smo se okrepčali in nato nadaljevali pot do Zajčevice, kjer so nas čakale obnovljene klopi v senci borovcev. Po kratkem postanku smo se vrnili v Tomačevico, kjer smo se lahko okrepčali z okusnim kosilom. Udeleženci pohoda so bili nad izvedbo pohoda zelo zadovoljni. Na pohodu je bilo poskrbljeno tudi za prvo pomoč, kar je na pohodnike delovalo pomirjujoče in so nedeljo preživeli v sproščenem športnem duhu. Nad izvedbo pohoda smo prejeli številne pohvale, kar nam daje vzpodbudo za nove pohode po čudoviti kraški pokrajini.

V petek, 12. avgusta, smo že tretjič orga-

nizirali javno prireditev Nočni pohod ob polni luni iz Tomačevice na Volčji Grad. Bilo je okoli 50 udeležencev pohoda. Kot lansko leto poleti smo tudi tokrat poskrbeli za očiščeno pot skozi gozd, kjer smo lahko uživali nočne glasove živali in se napolnili z doživetjem ob pogledu na naglavne lučke nas pohodnikov v koloni

sredi gozda.

Na Volčjem Gradu nas je sprejel predsednik društva Debela griža, g. Damjan Pirc, in nas popeljal skozi zanimivo zgodovino gradbenih mojstrov in spodnjega dela vasi z imenom Britof. Razkazal nam je obnovljeno cerkev sv. Janeza Krstnika in prečudovit razgled z vrha zvonika, lo-

čenega od cerkve. Ob vzpenjanju nanj smo občudovali mojstrske postavitve kamnitih stopnic, kar vidiš zelo redko, če sploh. Volčjegrajci so nam nato prijazno

razkazali likovno razstavo, ki je nastala na poletni mednarodni likovni koloniji na Volčjem Gradu.

Nato nas je čakala okusna večerja in

sladica na borjaču njihovega čudovitega kulturno-društvenega doma, kjer smo se družili in rekli kakšno z domačini.

Ob povratku smo se z lučkami na glavi in ob vzpenjajoči se polni luni ustavili ob romarski cerkvi Device Marije Obršljan-ske, kjer smo spili lahko okrepčilo, uživali pogled na luno in od nje obsijane vinograde in okoliški Kras. Nato smo se vrnili nastartno mesto, pred vaški dom v Tomačevici in se poslovili v dobri volji in napolnjeni s pozitivno energijo.

Ob tej priliki bi se radi zahvalili društvu Kraški slavček in društvu Debela griza za odlično sodelovanje pri izvedenih dogodkih. Verjamemo, da nas medsebojno sodelovanje povezuje in bogati. Vabljeni, da se nam pridružite na tomačevljskem pohodu in na pohodu ob polni luni v letu 2023.

Besedilo: Igor Tenze

Foto: arhiv Društvo Tomačevica

5. Tradicionalni otroški vikend kamp

» Naj si vsak otrok naslika svoje sonce«

V Tomačevici se je od 11. do 15. avgusta v sodelovanju z VS Tomačevica odvijal 5. tradicionalni otroški vikend kamp pod sloganom »Naj si vsak otrok naslika svoje sonce«. Kljub dopustovanju, se je zbralo kar lepo število otrok in staršev, v nekaterih dneh tudi 18 otrok. Po srečnih izrazih na obrazih se je videlo, da so kampiranje kar nestrpno pričakovali. Poleg že utečenih dejavnosti v kampu, kot so mala šola bonsaja, kreativne in ustvarjalne delavnice, nočna kopanja v bazenu, večerni sprehodi po naravi, osnove taborništva, pomoč pri kuhanju obrokov, vzdrževanje reda v kampu, smo se z novimi idejami še bolj prilagodili otrokom. Ker smo imeli v kampu otroke po letih zelo majhne in

ker smo hoteli pričarati veselo in sproščeno vzdušje, ki se je preneslo tudi na starše in vse skupaj, je vse pripomoglo k uspešnemu koncu. Novost je letos bil turnir v malem nogometu, ekipe so bile sestavljene mešano – otroci in starši. Vsi so se razgibali do onemoglosti, kar je bilo najbolj vidno po tišini, ki je zavladovala takoj po odhodu v šotore. Vsi skupaj smo zaključili s pozitivnimi mislimi - animatorji, starši in vsi, ki so kako rkoli pomagali v kampu s tisto sladko neprespano utrujenostjo. In vendarle se vse skupaj hitro pozabi, saj smo vsi skupaj zapustili prizorišče kot zmagovalci. Lepo je bilo.

Besedilo in foto: Jaka Jančar

Bavčev pil

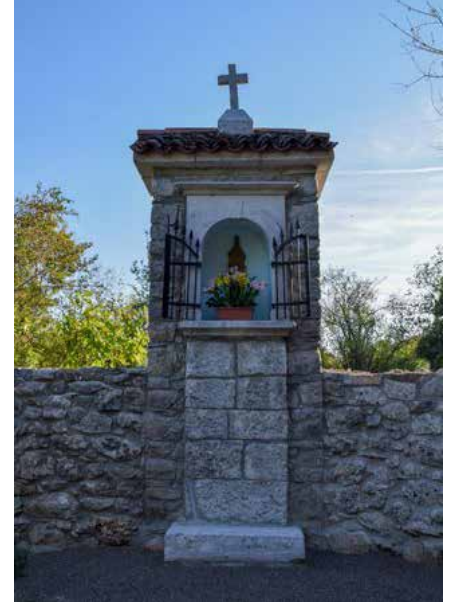
Po pripovedi Marice Metlikovec – Drsele je Bavčev pil postavil prvotni lastnik parcele, Majcen, okoli leta 1850. Odkar je lastnik domačije in premoženja postal Bavec, se imetju reče Bavčevo.

Ker je pil bil v slabem stanju, smo se va-

ščani odločili, da ga obnovimo. To nam je z veliko truda in dela letos spomladi uspelo. Ponovno ga je ob prazniku sv. Ivana posvetil žup. Jakopič Marjan. Pri tem naj gre zahvala vsem, ki so sodelovali tako fizično kot moralno.

Ne vemo, s kakšnim namenom je bil pil postavljen, zdi pa se nam lepo, da smo ga ohranili za naše otroke.

Besedilo: Stojan Kosmina

Foto: Katarina Stantič

Društveno

Sveti Peter v Gabrovici

Tudi letos smo v Gabrovici pri Komnu praznovali ob vaškem svetniku sv. Petru. Člani gledališke skupine KRD Brce smo uprizorili ponovitev gledališke predstave Norčije v spalnicah v režiji Andreja Zalesjaka.

Vreme nam je bilo naklonjeno in v nedeljo, 26. junija, nas je na Brcu prijetno presenetila velika udeležba gledalcev. Ti nas vedno znova opominjajo in potrjujejo, da si naše dejavnosti želijo še naprej. Po končani predstavi pa smo se kot vedno še malo družili ob pogostitvi pod našimi stoletnimi lipami.

Zadnji avgustovski vikend smo po poletnem premoru gostovali v Podcerkvi na notranjskem in v Kanalu ob Soči, kjer smo sodelovali v abonmaju Gledališče na Kontradi.

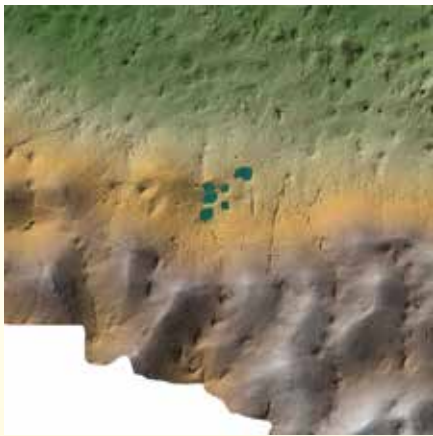
Besedilo in foto: KRD Brce

Zbiranje vode v pradavnini na Krasu

Kras je bil poseljen od pradavnine, zadnjih 4.000 let intenzivno. Na matičnem krasu je dokumentiranih več kot 120 gradišč, kar pomeni znatno število prebivalcev. Možno je, da jih je bilo celo več deset tisoč, kar je bistveno več, kot jih na tem območju živi danes.

Vendar je Kras takrat imel velik problem: razen redkih izjem – pri Lokvi, Povirju, Kobdilju in v dolini Raše – ni površinskih tekočih voda, ki bi lahko vsaj približno zadostile potrebam tolikšnega števila prebivalcev in živali, ki so jih redili.

LIDAR – Light Detection And Ranging – lasersko skeniranje površine; ALS – Airborn Laser Scanning; s tehniko LIDAR ALS v kombinaciji z infrardečo fotografijo je mogoče dobiti tridimenzionalne posnetke površine določenega območja v visoki ločljivosti, kar omogoči, da postanejo vidne konstrukcije, ki so v naravi zakrite z rastjo.

Veliki dol. Prikaz vodnih zbiralnikov s pomočjo obdelanih podatkov pridobljenih z LIDAR tehnologijo.

Kje so torej takratni prebivalci dobili zadostne količine vode za preživetje v kraški krajini?

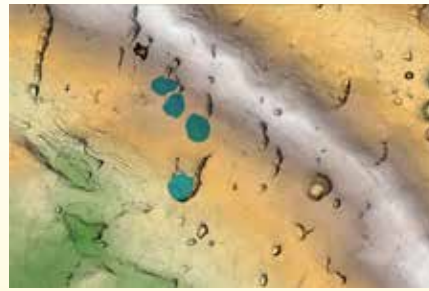
Do sedaj niso bili nikjer odkriti rezervoarji, štirne, ali podobna zajetja iz prazgodovinskega obdobja. Ti so znani na Krasu v obliki, podobni današnjim, šele od 17. stoletja dalje.

Sodobna tehnologija LIDAR in širše dostopni posnetki so šele v zadnjem obdobju omogočili, da začnemo razumeti kraško oskrbo z vodo od prazgodovine do danes.

Sistemi za oskrbo z vodo, ki so zbirali deževnico in katerih ostanki so na več krajih na Krasu še dobro vidni, so namreč tako obsežni, da jih neuko oko ne prepozna, četudi se opazovalec nahaja v sistemu samem.

Tak je na primer kompleks za zbiranje vode v bližini vasi Veliki Dol, kjer se zbiralniki raztezajo na območju nekaj hektarjev, celoten sistem zbiranja pa na nekaj sto hektarjih površine (obsega celotno pobočje Malih Vrhov in Jarovce). Zadnji ostanek tega sistema, ki še danes zagotavlja vodo, sta kala Rešilke in Vratence.

Podoben sistem in podobnih razsežnosti, ki je tudi danes še deloma aktiven –

Brestovica. Prikaz vodnih zbiralnikov s pomočjo obdelanih podatkov pridobljenih z LIDAR tehnologijo.

kal Globočaj –, je lepo viden v bližini vasi Brestovica pri Povirju.

Z analizo ostankov nekdanjih oblik na površini se v veliki večini primerov odkrije, da so kali in lokve ostanek bistveno večjih sistemov vodne oskrbe. Ti sistemi so omogočali nadzorovano pretakanje vode iz višje ležečih zbiralnikov vode v nižje ležeče. Spodnji zbiralnik je bil namenjen za napajanje živine, v višjih pa so hranili vodo za potrebe ljudi.

Pri prepoznavanju predelov, kjer so bili v preteklosti zbiralni sistemi za vodo, si je mogoče pomagati tudi z ledinskimi in parcelnimi imeni. Taka imena so, na primer, Jezero ali Jezera, Močila, Lokve in podobno.

Z gradnjo zbiralnikov, štirin, v naseljih v poznem srednjem veku so se veliki zbiralni sistemi počasi začeli opuščati, ohranjali so se le tisti deli, ki so bili potrebni za napajanje živine. Danes počasi propadajo še njihovi zadnji ostanki.

ALI VEŠ?

Za vodne zbiralnike so Kraševci uporabili naravne kotanje, v katere se je stekala deževnica. S tem, da so zatesnili dno, da je postalo neprepustno za vodo, in obzidali stene, so naredili kale in lokve.

ALI VEŠ?

Odrasel človek porabi 2 do 5 litrov vode na dan za pitje, kuhanje ..., ovca 4 do 12 litrov na dan, osel 8 do 35 litrov na dan in krava 40 do 100 litrov na dan.

Besedilo Goran Živec

Pripravil za objavo Dejan Vončina, zunanji sodelavec Družbe Krasen Kras

Iz komenske knjižnice

Preko Mure čez Lendavske gorice do Goričkega

In smo šli. V soboto, 11. junija 2022, smo se članice in člani študijskih krožkov Kosovelove knjižnice, S knjižnim nahrbtnikom na potep ter Iz Knjižnice Divača v svet, odpravili proti vzhodnemu delu Slovenije. Pot na skrajni vzhod naše države je bila dolga, a polnim vznemirjenja nam je hitro minila. Že med potjo nam

je vodič Andrej Bandelj povedal marsikaj zanimivega tako o Prekmurju kot tudi o krajih, ki smo jih srečali na poti. Naša prva postojanka je bila vožnja s Tinekovim brodom na Gornji Bistrici. Zgolj s pomočjo vodnega toka smo se z brodom zapeljali na drugo stran Mure in nazaj. Po kratki pavzi smo se po prekmurski rav-

nici odpeljali do vasi Mala Polana. Med vožnjo smo občudovali lepo urejene zelenice, cvetoče rože, pozdravili smo štokrlje, ki so počivale v svojih gnezdihi. V vasi smo obiskali Pomelajevo domačijo (po domače Sabolovo domačijo), kjer nam je gospa predstavila projekt, ki je v vas vrnil delovna mesta in tradicionalne

ročne spretnosti. Pomelaj je namreč za druga za razvoj podeželja, ki zaposluje invalide in socialno ogrožene ljudi. Trudi se, da bi ohranili tradicionalne spretnosti, kot sta pletenje košar in izdelovanje predmetov iz ličja. Tudi mi smo lahko spremljali večje roke gospe Mice, ki je iz ličja pletla košaro. Nekaj lepih in ročno izdelanih stvari je seveda odšlo z nami na Kras. Gospa je nadalje povedala nekaj o življenju Prekmurcev nekoč, med drugim nam je predstavila njihovega velikega pisatelja Miška Kranjca. Na domačiji so nam pripravili tudi okusen prigrizek. Čeprav je sonce že prijetno gredo, smo uživali v dobri hrani, izdelani iz domačih sestavin in pečeni na tradicionalen način, ter domačem soku. A počasi je bilo treba naprej in z avtobusom smo se odpravili v Lendavo, najbolj vzhodno mesto naše Slovenije. Tam smo si ogledali kulturni center, ki se ponaša z zelo nenavadno

in zanimivo zunanostjo, ter sinagogo. In že nas je pot vodila naprej do Vinařiuma, najvišjega razglednega stolpa pri nas, kjer se je večina povzpela na sam vrh. Nekateri z dvigalom, drugi peš smo premagali 42 metrov ter 240 stopnic in s ploščadi občudovali razglede v štiri države. Zgoraj nas je pošteno prepahalo in

čeprav smo Kraševci navajeni burje, smo se nekateri nekoliko močneje oprijeli ograje. Dodobra prepahani smo šli naprej na pot, ki nas je naprej vodila do judovskega pokopališča, nato pa do vasi Dobrovnik, kjer nas je v gostilni Pri Lujzi čakalo pravo prekmursko kosilo. Narezek iz domačih suhomesnatih izdelkov, bograč, vrtanek in prekmurska gibanica so napolnili naše želodce in pripravljeni smo bili na zaključek izleta. Odpeljali smo se še na drugi konec Prekmurja, na Goričko. Bolj gozdnata pokrajina nas je pripeljala do vasi Selo, kjer smo si ogledali cerkev sv. Nikolaja. To je opečna romanska rotunda, v notranjosti katere obnavljajo zanimive freske. Te nam je predstavil lokalni vodič, ki je povedal marsikaj tudi o sami cerkvi in zgodovini tega področja. Vzeli smo si še minutko za skupinsko fotografijo in čas je bil, da se odpeljemo nazaj na zahod, na naš Kras. Polni lepih vtisov smo si bili enotni, da nam je uspel še en zanimiv izlet in da se že veselimo naslednjega.

Besedilo: Heidi Vrčon
Foto: arhiv Knjižnice Komen

Knjižnica smo ljudje

Knjižnica ni samo stavba, knjige in knjižničar. Že veliko časa ni več tako. Knjižnica je otrok, ki ponosno komaj pomoli izkaznico nad izposojevalni pult in se samostojno pogovarja s knjižničarjem; je najstnik, ki mu med izposojeno gradivo uspe podtakniti mogoče zanj še neprimerno knjigo; je študent, ki mu že "stotič" pokažem, kako opraviti najpomembnejši del raziskovalnega dela – to je iskanje gradiva; je gospa, ki vsak teden prebere pet lahkih ljubezenskih romanov, in tista, ki se loteva zahtevnih klasičnih del; knjižnica je lahko tudi pomoč pri uporabi mobilnih aplikacij za starejše ljudi; je prostor, kjer otrok lahko počaka

starša, ki ima neodložljiv opravke: vse to in še veliko več je knjižnica.

Letos komenska knjižnica praznuje že 50 let delovanja. Koliko bralcev, koliko knjig, prireditev, razstav, predavanj se je zvrstilo v tem času! Predvsem pa: koliko zgodbi! Vsak obisk v knjižnici, vsaka prireditev, je zgodba, ki soustvarja obstoj dejavnosti, ki v Komnu vztraja že 50 let. Ti nepozabni spomini nastajajo v na žalost že kar nekaj let v neprimernih prostorih prvega nadstropja Zadrúžnega doma Komen, vendar upamo, da se bo tudi to spremenilo in bomo dobili prostore, ki si jih zaslužiimo za kvalitetno delo in življenje.

Pomembna dejavnost vsake knjižnice je domoznastvo, s čimer se trudimo poudarjati vrednost lokalnega okolja, predvsem pa ljudi, ki živijo, delajo in ustvarjajo pri nas. Zato smo se odločili, da obletnico praznujemo tako, da spomnimo na pomemben del naše zgodovine: na našo Konfekcijo. Skupaj z bivšimi zaposlenimi Konfekcije smo ob strokovni pomoči Jasne Fakin Bajec in Petre Testen Koren ter pomoči številnih donatorjev, ki razumejo pomen in delovanje knjižnice, pripravili dogodek, ki bo vsem ostal v spominu. Na delavnicah pred prireditvijo smo zbirali spomine in predmete, na podlagi katerih je nastala obsežna raz-

stava, ki si jo bo mogoče ogledati tudi v virtualnem okolju na portalu Kamra. Skupaj smo osnovali dogodek, ki je osvetlil pomen Konfekcije in predvsem pomen ženskega dela v našem okolju. Na prireditvi, ki jo je povezovala Sinja Spasenič Likar, so sodelovali bivši zaposleni, ki so

poskrbeli za smeh in prikaz izdelkov, in šolski orkester PO Komen pod vodstvom Matije Tavčarja. Z delom želimo nadaljevati, saj bi radi pripravili monografijo, s katero bomo ohranili spomin na Konfekcijo, zato vabimo vse, da nas obiščete v knjižnici in z nami delite svoj spomin

na Konfekcijo. Zakaj? Da stvari, ki so bile tako pomembne v naši preteklosti, ne grejo v pozabo.

Hvala vsem, da ste del zgodbe naše knjižnice.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv Knjižnice Komen

Kmetijstvo in gozdarstvo

Pred začetkom sanacije požarišča

Najpomembnejša pravica lastnikov gozda, ki jo lahko razumemo tudi kot dolžnost, je gospodarjenje z gozdovi, kamor spada tudi sanacija v požaru prizadetih gozdov. Zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije OE Sežana bomo v dveh mesecih izdelali načrt sanacije, v katerem bodo podrobneje opredeljene površine za naravno obnovo, umetno obnovo s setvijo oziroma sajenjem ter potrebna proračunska sredstva za sanacijo.

Na približno polovici površin, ki jih je v juliju prizadel požar, bomo uvedli gozdne sestoje v naravno pomlajevanje, zlasti kjer je vršni požar zajel posamezne skupine drevja. Sečnja dreves, ki jih je poškodoval požar, se lahko začne že pred izdelavo sanacijskega načrta. Kjer bodo posekana drevesa na večji površini, pa bo potrebno gozd umetno obnoviti s setvijo in sajenjem semena oziroma sadik gozdnega drevja. Stroški semena, sadik in potrebnega materiala za varstvo sadik so financirani iz sredstev proračuna, delo obnove je sofinancirano.

Posek poškodovanega drevja se bo začel že letos, obnova s setvijo in sajenjem pa verjetno spomladi prihodnjega leta. Podobno kot na velikih požariščih iz preteklih let bomo zagotovili semena in sadike drevesnih vrst, prilagojenih rastišču ter potreben material za zaščito sadik pred rastlinojedo divjadjo.

Zato pozivamo vse lastnike gozdov, da s sanacijo začnete čim prej. Svojo namero, da bi radi začeli s sečnjo, sporočite na telefonsko številko 05 70-74-403 (8–10 ure vsak delavnik) oziroma na e-naslov oesezana@zgs.gov.si. Pri tem sporočite ime in priimek, kontaktne podatke (telefonsko številko ali e-naslov), parcelno številko ter katastrsko občino parcele, na kateri bo potekala sečnja.

V nadaljevanju se bomo ustavili tudi ob najpogostejših vprašanjih, s katerimi se sreča lastnik gozda pred začetkom sanacije požarišča.

Kako pridobim dovoljenje za posek?

Drevje lahko posekate po pridobitvi odločbe o dovolitvi poseka izbranih dreves (v nadaljevanju odločba). Pridobite jo tako, da najprej sporočite svojo namero na zg. opisan način. Revirni gozdar vas bo kontaktiral glede skupnega oglada vašega gozda in odkazila. Glede na stanje gozda in vaše potrebe bosta izbrala drevje primerno za posek. Odkazilu sledi izdaja odločbe.

Kdaj lahko revirni gozdar opravi odkazilo in koliko stane?

Odkazilo se izvaja čez vse leto, za posek pa je najprimernejši zimski čas, ko je drevje v mirovanju. Zaradi velikega števi-

la vlog za odkazilo pred sanacijo gozda bo verjetno čakalna doba daljša kot običajno. Če sporočite svojo namero takoj, se boste izognili slabi volji v primeru, da zaradi zasedenosti gozdar ne bo mogel takoj obravnavati vaše vloge. Odkazilo je brezplačno.

Ali je gozdar dolžan pokazati meje moje parcele?

Ne. Za parcelne meje odgovarja lastnik. Lastnik skrbi tudi za vidnost meja svoje posesti. Pri tem je najbolje spoštovati tradicionalna nepisana pravila za vzdrževanje mejnih oznak. Če označb mej ni mogoče najti, se lastnik posvetuje z mejaši, če tudi to ni uspešno, so za vzpostavitev meje pristojna geodetska podjetja.

Kaj potrebujem za posek drevja na parceli, katere nisem lastnik?

Potrebujete pisno pooblastilo lastnika, ki vas pooblašča za postopek skupne izbire drevja za posek. Pooblastilo dostavite revirnemu gozdarju, s katerim se dogovorite za odkazilo.

Besedilo in foto: Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Sežana

Turizem

Pestro festivalsko poletje v Štanjelu

Festival Gledanica, 19. junij 2022

Pestro celodnevno dogajanje v Štanjelu je vključevalo več dogodkov – tradi-

cionalno delavnico izdelovanja venčkov sv. Ivana, delavnico izdelovanja starodavnih glasbil, vodene ogleda Štanjela in

okolice ter večer narečnega kamišibaja – ki so ta junijski dan v biseru Krasa naredili poseben in zanimiv.

Foto: Ana Rojc

Festival zvok kamna, 17.–22. julij 2022

Med 17. in 22. julijem se je v Štanjelu odvila že tretja edicija edinstvenega festivala v regiji – festivala kamnitih glasbil in drugih čudnih reči z naslovom »Neslišane zvočne pokrajine«. Festivalni teden je združil raznovrstne aktivnosti, kot so razstave, koncerti, vodeni ogledi in različne delavnice za otroke in odrasle.

Foto: arhiv ORE Krasa in Brkinov

Festival KarsiArt, 29. avgust 2022

»KarsiArt« je festival, ki ga poleti prireja Občina Devin Nabrežina. Eden od dogodkov se vsako leto odvija tudi v Štanjelu. Na pozno popoldnevni ponedeljkovi večer se je na štanjelskem gradu zgodil osupljiv koncert najlepših melodij italijanskih oper z naslovom »Opera na gradu«.

Foto: arhiv ORE Krasa in Brkinov

Okoljski znak Green Key prejela Muzej grad Štanjel in Hiša posebne sorte

Zeleni ključ je okoljski znak, ki ga je prostovoljno pridobilo že več kot 3200 različnih turističnih obratov v 65 državah. Številčni družini Zelenega ključa sta se v poletnih mesecih pridružila tudi nastanitev Hiša posebne sorte iz Kodretov, ki se nahaja v dolini reke Branice, in grad Štanjel, obe destinaciji iz občine Komen. Tako je sedaj 10 ponudnikov s trajnostnimi certifikati na Krasu.

Muzej grad Štanjel

Okoljski znak Green Key oziroma Zeleni ključ je vodilni standard za odličnost na področju okoljske odgovornosti in trajnostnega delovanja v turistični industriji, in pomeni zavezanost podjetij, da v certificiranih obratih spoštujejo stroge kriterije, gostom pa zagotavlja, da z izbiro takšnih obratov neposredno pripomorejo k varovanju okolja. »Kot nosilci tega

znaka, vzdržujemo visoke okoljske standarde, kar dokazujemo z izpolnjevanjem strogih meril Mednarodne fundacije za okoljsko vzgojo,« pravi Helena Kosmina, strokovna sodelavka za turizem na Območni razvojni agenciji Krasa in Brkinov.

V Štanjelu so pred kratkim v mansardi palacija štanjelskega gradu odprli interaktivni in izkustveni muzej z razstavo Narava in človek na Krasu, kjer obiskoval-

ci Kras ne le spoznajo in se o njem naučijo veliko novega, ampak ga tudi slišijo, zavonjajo in potipajo. S pridobitvijo znaka je ORA Krasa in Brkinov, ki z gradom upravlja, dobila priznanje za odličnost na področju okoljske odgovornosti in trajnostnega delovanja, obenem pa tudi zavezo za skrb za okolje in vpeljevanje trajnostni ukrepov v celotnem objektu gradu.

Vodja destinacije Kras in Brkini, Katja Kralj, dodaja: »Že dlje časa spodbujamo naše ponudnike, da pridobijo trajnostne certifikate. Le-teh imamo sedaj 10. Še posebej pa smo zadovoljni, ker sta Kras in Brkini z gradom Štanjel pridobila prvi trajnosti znak v destinaciji za atrakcijo oziroma znamenitost.«

Odgovorno ravnanje z naravnimi viri

Mogoče se nam prevečkrat zdi samoumevno vse, kar nam je podarila narava. Morda se premalokrat vprašamo, kako na naravne danosti vplivata človekov hitri razvoj in novodoben način življenja. Grozno zveni dejstvo, da če bi postavili v vrsto vse plastične kozarčke, ki jih naredimo v enem dnevu, bi z njimi obkrožili zemljo okrog ekvatorja. O tem razmišljajo v Hiši posebne sorte v Kodretih. »Ker se omenjene problematike pri nas zavedamo, smo se s tem problemom resno

spopadli že prvega dne. Poudariti moramo, da za ogrevanje in hlajenje uporabljamo samo obnovljive vire energije (voda, zrak, sonce). V restavraciji že od prvega dne zavračamo plastično embalažo, recikliramo odpadke, namestili smo varčne sijalke, podpiramo lokalne pridelovalce, pri katerih dobimo dnevno svežo in kakovostno hrano brez nepotrebnega transporta. Veseli nas, da nam naši gostje pri tem z veseljem pomagajo,« pravi Vid Sorta, ki skrbi tudi za organizacijo porok na omenjeni lokaciji v Kodretih.

O odličnosti in trajnostnem delovanju na področju okoljske odgovornosti pa sin Luka Sorta dodaja: »Na vseh področjih našega poslovanja ravnamo okolju prijazno, o pomenu trajnostne naravnosti osveščamo naše obiskovalce, goste, prijatelje in sorodnike ter nenehno iščemo nove rešitve za odgovorno ravnanje z naravnimi viri in za učinkovito rabo električne ter toplotne energije. Takšno ravnanje je predvsem in najprej koristno za naravno okolje. V večini primerov gre pri tovrstni skrbi za okolje za majhne ukrepe, ki za nikogar od nas ne pomenijo velikega napora ter odrekanja ugodju. Potrebna so le preprosta in komaj opazna dejanja. A če se jih lotimo vsi skupaj, lahko spremenimo svet na bolje in ga zanamcem pustimo takega, kot smo ga dobili od prednikov. Zaradi navedenega se zaposleni z okoljskimi iskricami zavezujemo k odgovornemu ravnanju do okolja, k čemur nagovarjamo tudi goste. Pomemben pogoj za pridobitev znaka Zeleni ključ je namreč prav osveščanje.«

Besedilo: Olga Knez

Foto: Ana Rojc (Muzej grad Štanjel) in arhiv Hiše posebne sorte Kodreti

Grad Štanjel prejemnik arhitekturne nagrade OHS AWARD 2022

Grad Štanjel je v juniju prejel nagrado OHS Award 2022 za najboljši projekt v kategoriji javni objekti na festivalu Odprte hiše Slovenije po mnenju splošne javnosti.

V torek, 7. junija 2022, se je v Ljubljani odvil zaključni dogodek arhitekturnega festivala Odprte hiše Slovenije 2022 s slavnostno podelitvijo nagrad OHS

Award 2022 za najboljše objekte in prostorske ureditve po mnenju splošne javnosti.

Grad Štanjel je z njegovo notranjostjo severozahodnega spodnjega palacija (vinoteka, Viteška dvorana in nov sprejemni center) izmed skoraj 60 nominiranih objektov in prostorskih ureditev v Sloveniji, ki jih je strokovna žirija izbrala,

da se predstavijo na 13. festivalu Odprte hiše Slovenije, prejel nagrado v kategoriji javni objekti po mnenju splošne javnosti.

Pripravo projektne dokumentacije za obnovo notranjosti severozahodnega dela spodnjega palacija je Občina Komen zaupala podjetju Projekt, d. d. Arhitektki Teja Savelli in Tinkara Kodolja, ki sta skupaj s sodelavci skrbeli za arhitekturo

in interier, pravita: »Projekt obnove gradu Štanjel je zajemal obnovo notranjosti severozahodnega spodnjega palacija. Glavno vodilo ideje je bilo jasno predstaviti prvotne kvalitetne strukture, ločeno od dodanih novih elementov. Po predhodni obnovi zunanjskega ovoja smo v tej fazi izvedli rekonstrukcijo notranjosti objekta, vključno z notranjo opremo, kar je dodalo nove vsebine in omogočilo ponovno uporabo objekta, ki je bil dalj časa degradiran. Prejeta nagrada nam vsekakor pomeni motivacijo za nadaljnje delo in z veseljem pričakujemo, da se bodo uresničile tudi ostale faze prenove Gradu Štanjel.«

Strokovna žirija festivala OHS 2022 je prenovo gradu Štanjel, skupaj z drugimi objekti uvrstila na festival kot primer kakovostne arhitekture, ki navdihuje in spodbuja boljše življenje ter trajnostni razvoj.

Župan občine Komen, mag. Erik Mo-

dic: »Štanjel je slovenski arhitekturni spomenik, ki s srednjeveškim naseljem ter mojstrovinami arhitekta Maksa Fabianija iz 20. stoletja, upravičuje ime biser Krasa. Prejeta nagrada OHS Award 2022

pa potrjuje naša skupna prizadevanja pri ohranjanju te izjemne kulturne dediščine ter njenem vključevanju v današnji, sodoben čas.«

Besedilo: Helena Kosmina,
ORA Krasa in Brkinov

Zlati praznik terana in pršuta tudi v občini Komen

50. Praznik terana in pršuta je vrhunec doživel z Rockom na Krasu, krona-

njem nove kraljice terana, Neže Ukmar, slavnostno povorko vozov, podelitvijo

priznanj najboljšim teranom ter zabavo za vso družino. Različna prizorišča v Dutovljah in drugod na Krasu so v slabih dveh mesecih skupno gostila skoraj 10.000 obiskovalcev.

Letošnji jubilejni praznik se je zaključil z izvrstnim koncertom na gradu Štanjel. Gostili smo etno bando Poseben gušt s poezijo Iztoka Mlakarja. Koncert je bil prava glasbena poslastica, po koncu pa smo, kot se za omenjeni praznik spodobi, rekli besedo ali dve ob kozarcu terana in feti pršuta.

Besedilo: Anja Tisel Zadnik,
ORA Krasa in Brkinov
Foto: Ana Rojc

Razglasitev najboljših teranov.

Ponoven zagon sistema za izposajo koles Kras Brkini bikes

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Kras Brkini bikes je sistem za izposajo koles, ki je bil v okviru projekta Crossmobility (Interreg) vzpostavljen v letu 2019. Takrat je bilo postavljenih 5 kolesarskih postaj po celotni destinaciji Kras in Brki-

ni, pridobili pa smo skupno 25 električnih koles. V letu 2020 smo se pridružili projektu sodelovanja Kolesarska veriga na podeželju, sofinanciranem iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj po-

deželja, v katerem so se kot projektni partnerji, poleg vodilnega partnerja LAS ORA Krasa in Brkinov, vključile Občina Divača, Občina Hrpelje-Kozina in Občina Sežana. Gre za ambiciozno operacijo

povezovanja na območju dvanajstih LAS -ov in devetindvajset slovenskih občin, ki se izvaja v letih 2021 in 2022. Cilj operacije je povezava v vseslovensko mrežno izposojlo koles oziroma bikesharing. Tako bo sistem Kras Brkini bikes bogatejši za 4 kolesarske postaje ter 8 električnih in 12 navadnih koles. Trenutno sta postavljeni dve postaji, in sicer v Divači pri zdravstvenem domu in v Rodiku pri Centru za obiskovalce Mitskega parka. Dve postaji sta načrtovani še v Občini Sežana, in sicer v Pliskovici ter nasproti sedeža občine v Sežani. Novost je letos tudi 24-urni klicni center za uporabnike, ki ga izvaja podjetje MM IBIS, d. o. o., vzdrževalec sistema pa je podjetje AIMi Tech, d. o. o.

V juliju smo ponovno zagnali sistem avtomatizirane izposoje koles Kras Brkini bikes. Le-ta omogoča, da si lahko registriran uporabnik izposodi kolo na eni postaji in ga vrne na katerikoli od postaj. Trenutno je na sedmih postajah na voljo 6 navadnih in 29 električnih koles. Za razliko od prejšnjih let je letos izposoja plačljiva, mogoča pa je z nakupom paketa izposoje. Dnevni paket stane 5 evrov, uporabniku pa omogoča, da ima v roku

24 ur od začetka izposoje kolo izposojeno 840 min. Letni paket pa je veljaven 365 dni in stane 25 evrov; v tem obdobju si lahko uporabnik kolo izposodi za 840 min na teden. Registrirate se lahko brez kartice, v primeru, da želite tudi kartico, pa je zanjo potrebno odšteti še 2,5 evra. Registracijo in plačilo lahko uredite na turistično-informacijskih centrih v Sežani in Štanjelu, v Muzeju slovenskih filmskih

igralcev v Divači, v Centru za obiskovalce Mitskega parka v Rodiku ali pa v aplikaciji Mobiln.si s spletnim plačilom.

Z namenom promocije sistema in izobraževanja uporabnikov bo v sklopu projekta na lokacijah novih postaj izvedenih 6 manjših kolesarskih dogodkov.

Besedilo: Marjeta Semolič,
ORA Krasa in Brkinov

Okoljski znaki, ki jih priznava zelena shema slovenskega turizma

V lanskem letu je destinacija Kras in Brkini prejela ZLATI ZNAK v Zelene shemi slovenskega turizma. S tem se je zavezala, da bo spodbujala trajnostno delovanje, združevala trajnostna prizadevanja ter promovirala lokalni značaj in zelene zgodbe. Pomemben del pri trajnostnem delovanju sestavljajo turistični ponudniki, ki se sami zavezujejo k trajnostnemu načinu turizma in pridobijo katerega od okoljskih mednarodnih znakov ter posledično zeleni znak Zelene sheme slovenskega turizma.

Seznam znakov, ki jih priznava Zelena shema slovenskega turizma:

Bio Hotels

Veriga hotelov, katerih ciljna skupina so gostje z visokimi ekološkimi merili. Člani ponujajo organske in okolju prijazne počitnice, imajo visoka merila, ki temeljijo na trajnostni ekonomiji, organsko pridelani hrani, vključevanju lokalnih ponudnikov, okolju prijazni energiji, odgo-

vornem ravnanju z odpadki in merjenju ogljičnega odtisa.

Eu Ecolabel

Znak za okolje Evropske komisije za turistične nastanitve. Podjetja z znakom veljajo za okolju prijazna. Pogoji za pridobitev znaka je izpolnjevanje vseh obveznih in del izbirnih meril s tematskih področij: energija, varčna raba vode, zmanjševanje količine odpadkov, raba čistil, okoljski management, informiranje gostov.

Ecocamping

Pogoj za pridobitev znaka: individualno svetovanje, analiza pomankljivosti, priprava 3-letnega akcijskega načrta za vpeljavo izboljšav, redno spremljanje rabe vode, energije in odpadkov, minimiziranje ogljičnega odtisa.

Green Globe

Znak za trajnostno poslovanje in management v turizmu od leta 1998. Pogoji za pridobitev znaka je izpolnjevanje vseh obveznih in del izbirnih meril, ki pokrivajo naslednja področja: trajnostni management, družba/ekonomija, kulturna dediščina, okolje.

Green Key

Znak mednarodne fundacije za okoljsko vzgojo FEE za spodbujanje ozaveščanja in ukrepanja pri okoljski in trajnostni problematiki v turistični industriji.

Hi-q&s

Znak za kakovost (Q) in trajnost (S) v hostlih, člani Hostelling International (HI). Osnova je HI-Q, za HI-Q&S je še dodatnih 39 meril.

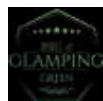

TRAVELIFE za nastanitve

Znak britanskega združenja turističnih agencij in tour operatorjev ABTA za trajnostno poslovanje v turizmu

World of Glamping Green

Znak za trajnostno poslovanje glampingov

TRAVELIFE za TA/TO

Trajnostni znak za turistične agencije in organizatorje potovanj

L.E.A.F. = Leaders in Environmentally Accountable Foodservice

Znak za okolju prijazne restavracije, ki zagotavljajo trajnostno gastronomsko izkušnjo: dobava hrane in meni, potrebščine, raba energije, raba vode, prostor in lokacija, oprema in dekoracija, raba kemikalij, odpadki, zaposleni, politika in inovacije.

Leaders in Environmentally Accountable Foodservice

Blue Flag

Program Blue Flag (Modra zastava) stremi k trajnostne-

mu razvoju naravnih kopališč in marin na področju kakovosti vode, okoljske vzgoje in informiranja, okoljskega upravljanja in varnosti.

Finančna podpora: Javni razpis za spodbujanje uvajanja okoljskih in trajnostnih znakov za ponudnike v gostinstvu in turizmu do 29. avgusta 2022 je dostopen med javnimi razpisi, objavljenimi na spletnem portalu GOV.SI, pod šifro JR okoljski/trajnostni znaki 2022.

Besedilo: ORA Krasa in Brkinov

Športno

Po poletnih mesecih in pripravah na novo sezono je september čas, ko so športna društva že krepko v trenažnem procesu. Jesenski del tekmovalj je pred vrati in vsak športnik si želi dosegati čim boljše rezultate. Zaradi uspehov naših športnikov smo Slovenci že malo razvajeni in za nas največkrat šteje le prvo mesto ali vsaj uvrstitev na stopničke. Kar priča o tem, da je postavljen sistem in strokovnost kadra, v celoti gledano, na zelo visokem nivoju. Brez predanih športnih delavcev in številnih prostovoljnih ur uspehov naših športnikov tudi ne bi bilo. Tu ne moremo mimo balinarjev in balinark iz Kobjeglave, ki na državnem, evropskem in svetovnem nivoju dosegajo rezultate, ki so glede na pogoje in finančna sredstva, v slovenskem prostoru, pa tudi širše brez primerjave in svojevrsten fenomen. Odličnih rezultatov je toliko, da jih je težko naštet. Državni prvaki, udeleženci Sredozemskih iger, udeleženci Svetovnih iger v ameriškem Birminghamu, v svojih vrstah imajo svetovnega prvaka ... Klub daje osem stalnih članov državnih reprezentanc in sodi med klube, ki z nesporno strokovnostjo trenerkega kadra skrbi za razvoj lastnih igralcev iz lokalnega okolja. Moško člansko ekipo jeseni čaka nova velika preizkušnja. 23.

septembra, na Dan slovenskega športa bodo v balinarski dvorani v Novi Gorici v četrtfinalu odigrali prvo tekmo za uvrstitev na Evropski klubski pokal za moške 2022. Zaključni turnir, kamor se bodo uvrstile štiri najboljše evropske ekipe, bo novembra v Poreču. Mirno roko in hladne živce. Verjamemo, da boste ime domačega kraja Kobjeglave in Občino Komen postavili na evropski zemljevid. Razen reprezentanc, ki v skupinskih športih v zadnjem času blestijo, kateri slovenski klub se je nazadnje uvrstil na zaključni turnir kakšnega evropskega tekmovanja?

Letos je super volilno leto in tudi to je neke vrste tekmovanje. Nizkih udarcev ne bo manjkalo in obljub se bomo prenaedli. Nas, športnike in športne delavce zanima predvsem programi, ki razvoju športa in rekreacije dajejo nek pomen ter obenem ponujajo vizijo. Stopicanja na mestu je bilo v četrto stoletja dovolj in težko bomo zaupali tistim, ki nam usodo, ob klavnem stanju, ki je na daleč vidno, že leta krojijo. Od besed k dejanjem. Da ne bodo »domače tekme« zaključka evropskega pokala še nadaljnjih deset let naši balinarji primorani igrati v sosednjih občinah. Pa ne gre le za njih. Paleta športov in različnih vadb je v občini dejansko pestra. Glede na velikost

občine in število občanov bi si upali trditi, da je ponudbe res precej. Svoje delovanje so naša športna društva zato mnogokrat primorana prenesti tudi na sosednje občine. S tem pa smo postali most in povezovalni element med Goriško, Krasom ter Vipavsko dolino. Super volilno leto se bo zaključilo z izvolitvijo novega vodstva na Olimpijskem komiteju Slovenije – Združenju športnih zvez. Tudi te volitve za nas niso tako nepomembne. Od ustanovitve Športne zveze Komen težimo k vključevanju, sodelovanju ter odpravi miselnosti po samozadostnosti. Z aktivno vlogo v organih odločanja nam to tudi uspeva. Vedno je dobro, če imaš pravega sogovornika. Na decembrskih volitvah bomo zato podprli programe in kandidate, ki šport na lokalni ravni brez lepih besed in zadržkov podpirajo.

Ob letošnjem požaru smo imeli priliko spoznati, kaj pomenijo sodelovanje, povezovanje, požrtvovalnost in solidarnost. Tudi to je bila neke vrste tekma. Tekma s časom, ognjem, vetrom, izčrpanostjo, nepopustljivostjo ... težko je najti besede, ki bi to tekmo z lahkoto opisali. Ostajajo pa besede zahvale vsem tistim, ki so v tej tekmi nesebično sodelovali. In zmagali.

Besedilo: Rajko Kralj

Športno košarkarsko društvo Kras pred sezono 2022/23

Poleg odbojke je košarka tisti šport, ki v mesecu septembru najbolj navdušuje športne privrženke. Evforija ob nastopih slovenske članske reprezentance z Dragičem in Dončičem na čelu je na vrhuncu, da se v košarki res dobro dela potrjujejo odlični rezultati zadnjih let. Med skupinskimi športi ima košarka dejansko primat.

Uspehi reprezentance tudi dobro vplivajo na vse mlade, ki bi se radi ukvarjali s športom. V novo sezono v Športno košarkarskem društvu Kras vstopamo polni načrtov in optimizma. Razlogov je kar nekaj. Po uspešno izpeljani krstni sezoni se članska ekipa vneto pripravlja na svojo drugo sezono v 4. SKL Zahod, cilji pa so

postavljeni višje. Pri mlajših bodo v tekmovanjih pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije nastopale ekipe fantov U12, U14, U16 in U18. Dekleta letos niso prijavljena v tekmovanje, ekipa se bo ponovno sestavljala. Število prijavljenih ekip v tekmovanja kaže na to, da se je v klubu v preteklih sezonah dobro delo z mladimi

obrestovalo. Med mladinci so tudi košarkarji, ki s svojim košarkarskim znanjem resno trkajo na vrata članske ekipe ali pa so že njihov nepogrešljivi člen. Sodelovanje s KK Leone iz Ajdovščine bo našim najmlajšim v novi sezoni omogočilo, da bodo odigrali več prijateljskih tekem in s tem pridobivali potrebne izkušnje.

Vse mlade, ki bi se radi ukvarjali s košarko, vabimo k vpisu v šolo košarke. Za vse selekcije so se treningi v Komnu, Braniku, Dornberku, Prvačini in Šempasu v septembru že začeli. Za podrobnejše informacije lahko pokličete: trener Primož Čeh (030 924 492), trener Matej Dedek (040 229 939), Karlo Bunc (041 492 205) ali Rajko Kralj (040 645 767). Se vidimo. GoKras !!

Besedilo: Rajko Kralj

Foto: Jaka Jančar

Nova poSKOKčeva sezona!

Čeprav smo nedolgo nazaj šele zaključili s poSKOKčevo sezono, je nova poSKOKčeva sezona skoraj že tu. Čas hitro beži, kajne?

Poletne počitnice so čas, ko si poSKOKec in njegovi vaditelji lahko odpočijejo in napolnijo baterije. Se pa tudi že med poletnimi počitnicami začnemo zagnano pripravljati na nove izzive za prihajajočo sezono. Namreč, kmalu zatem, ko bodo otroci zakorakali nazaj v

vrčevske igralnice in v šolo, se bo začel program GIBALNA ABECEDA, s katerim bomo skočili v poSKOKčevo sezono. Na urah GIBALNE ABECEDDE otroci z gibanjem in igro spodbujajo socialne veščine in krepijo telesne sposobnosti. Otrokom predstavimo različne športe, učijo se biti del ekipe in sodelovanja.

V zgodni jeseni pa bomo tudi zaplavali na tečaju plavanja. S poSKOKčevimi vaditelji se bomo skozi igro naučili lebdenja

na vodi, pravilnega vdihovanja in izdihovanja zraka ter osnove tehnike plavanja. Tisti nekoliko starejši, ki so že sedli v šolske klopi, pa bodo lahko nadgrajevali svoje spretnosti tudi v ŠPORTNI ŠOLI. Šolarji se bodo na programu srečali z atletskimi in gimnastičnimi elementi, spoznali bodo značilnosti številnih športov in pravila iger ter 'fair-play' igre. Ob tem pa seveda ne bo manjkalo sprostitve in druženja.

Vsekakor pa ne bomo pozabili tudi na najmlajše. Zanje imamo prav poseben program OTROCI + STARŠI = SUPER ZABAVA! Otroci bodo s pomočjo staršev razvijali temeljna področja otrokovega razvoja in izvajali naloge, ki jih brez pomoči svojih staršev ne zmorejo. Otroci bodo skozi igro razvijali svoje gibalne sposobnosti in se srečevali z novimi oblikami gibanja.

Tako, pred nami je pestra poSKOKčeva sezona. PoSKOKčevi vaditelji smo pripravljeni in komaj čakamo, da se bomo lahko spet družili in gibalno skupaj z otroki. Več informacij na www.poskokec.si.

PoSKOKčev pozdrav!

Besedilo: Anna Jedrejčič

Foto: arhiv ŠD poSKOKec

ArtŠtanjel 2022 – ustvarjalni utrip, ki ga Štanjelu dajejo mladi

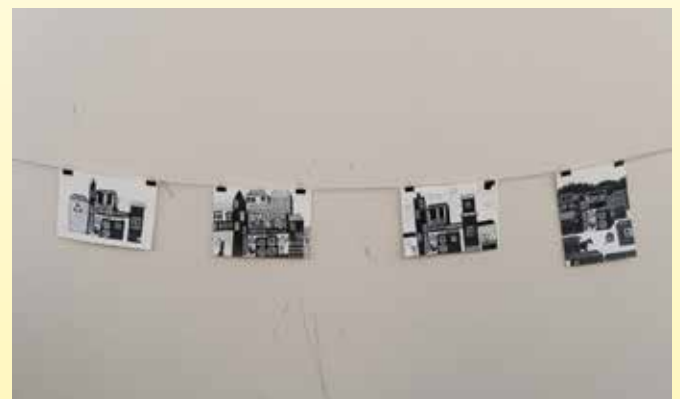
Ponovitev uspešne izvedbe programa vedno terja premislek o tem, kaj bi se dalo še bolje ali drugače narediti. Je tudi obveza organizatorju, da v mozaik ustvarjalnega utripa doda nove vsebine, ponudi različne tehnike ustvarjanja ter obenem skuša doseči večjo kakovost programa. Po zaključku programa ArtŠtanjel 2022 smo si bili organizatorji in mentorji delavnic enotni, da je ob ustvarjalnih presežkih mladih bila »druga izdaja« ustvarjalnih delavnic več kot uspešno nadaljevanje. V mesecu maju je bila v Fabianijevi dvorani postavljena razstava fotografij, ki je obiskovalcem Štanjela pričarala ustvarjalni utrip iz lanskoletnih delavnic. Zraven je bilo razstavljeno tudi nekaj del mladih ustvarjalcev. Prvi dan programa so mladi v Muzeju grad Štanjel obiskali interaktivno razstavo o naravi in

človeku na Krasu in bili nad njo navdušeni. Tako navdušeni, da so skoraj pozabili na kosilo. Pod mentorstvom likovnih ustvarjalcev ter likovnih pedagogov je v naslednjih štirih dneh 20 mladih udeležencev ustvarjalnega tabora sprostilo svojo domišljijo in znanje likovnega izražanja nadgradilo. Mladi so imeli možnost izbrati med šestimi likovnimi tehnikami in mentorji: grafika v prostoru (Vlasta Markočič), slikarstvo geometričnih likov (Britta Höschle), izdelovanje Zine (Maša Pušnik), glina (Vasja Nanut), risba, slika, abstraktna krajina (Ksenija Pfeifer) ter ustvarjanje slike iz kolaža (Katja Sorta). Z jogo in zvočno kopeljo je za sprostitev po ustvarjalnem dnevu poskrbela plesna ustvarjalka Sara Stropnik, skozi fotografski objektiv pa je utrinke ustvarjalnosti mladih skrbno beležil fotograf Matej

Čebulec. V sproščenem vzdušju so ob mimoidočih turistih nastajala zanimiva in kakovostna likovna ter kiparska dela, Štanjel pa se je ponovno izkazal za okolje, ki daje umetniški navdih. Zadnji dan delavnic so mladi v Fabianijevi dvorani postavili razstavo svojih del. Z zaključnim druženjem in obljubo, da se naslednje leto spet srečamo, so bili dnevi ustvarjalnih delavnic za mlade ArtŠtanjel 2022 zaključeni in za marsikoga so prehitro minili. Dobrodošli na ArtŠtanjel 2023!

Pri ustvarjalnih delavnicah za mlade ArtŠtanjel 2022 so poleg likovnih in plesnih ustvarjalcev sodelovali: Športna zveza Komen, Športno kulturno društvo Hruševica, Občina Komen ter ORA Krasa in Brkini. Organizatorji se vsem iskreno zahvaljujemo.

Besedilo: Rajko Kralj
Foto: Matej Čebulec

Oratorij 2022: »Za Božjo slavo«

V tednu med 25. in 31. julijem smo v Komnu organizirali oratorij, ki so se ga udeležili predšolski otroci in otroci do 7. razreda. Razdelili smo jih v štiri skupine, ki so jih vodili animatorji, teh je bilo letos sedemnajst.

Kot vsako leto smo tudi letos v dan vkorakali s petjem in plesanjem himne, ki letos nosi naslov Za Božjo slavo. Nato smo si ogledali kratko dramsko igro, ki je letos v ospredje postavila sv. Ignacija Lojolskega. Ta svetnik je namreč tema letošnja oratorija. Igralci so poskrbeli, da pri igri ni manjkalo smeha, napetosti in dobre volje. Pomembno vlogo je imel tudi naš župnik, g. Marjan Jakopič, ki nam je za uvod namenil kratko katehezo. Nato smo se razdelili po skupinah in izvedli kateheze, ki so jih pripravili animatorji. Pogovarjali smo se o naših življenjskih izkušnjah, o njihovi povezanosti z Bogom in kako smo pri življenjskih odločitvah podobni Ignaciju. Čas smo namenili tudi molitvi in branju svetopisemskega odlomka ter si ga popestrili z različnimi bansi in igrkami.

Organizirali smo tudi delavnice, ki so se jih otroci udeležili po svojih željah. Delavnice so segale od barvanja majic in plesne delavnice do srednjeveške in mornarske delavnice. Ker smo bili otroci v dopoldanskem času pridni, smo si zaslužili slastno kosilo. Ko smo se na jedli in pomili posodo, je sledil razburljiv

del – velike igre. Pet skupin se je moralo vsak dan spopasti z drugačno nalogo. Dokazovali so se v športnih in miselnih nalogah, lovom za zakladom, v soboto pa so nastopile še vodne igre. Presenetili so nas tudi gasilci in nas pošteno ohladili.

Seveda pa ne smemo pozabiti na četrtek, ko smo se odpravili na pohod na grad Rihemberk. Po topli in naporni poti smo se najprej za hip usedli in pojedli malico, nato pa prisluhnili gospe Alenki Pavlica, ki nam je o gradu in ljudeh, ki so tu živeli, povedala mnogo zanimivih stvari.

Čudovit teden, poln novih prijateljskih vezi, povezovanja z Bogom in Cerkvijo ter nabiranja novih izkušenj, smo zaključili v nedeljo pri sveti maši, ko je sv. Ignacij Lojolski tudi godoval. Na koncu smo še zadnjič zapeli našo himno in se skupaj z otroki in starši napotili na prizorišče letošnjega oratorija, v komensko župnišče, kjer smo še malo prigriznili in pokleptali.

Besedilo: Ana Mržek
Foto: oratorij Komen

Iz šolskih klopi

Sedmo mesto na evropskem prvenstvu v robotiki

Učenci komenske osnovne šole Nejc Masten, Matic Peric in Naj Turk so v začetku junija dobili priložnost zastopati Slovenijo na evropskem prvenstvu European RoboCup Junior Championship v Gumarãesu na Portugalskem. Na tekmovanju so odšli z dobro popotnico, saj

so komenski učenci na letošnjem državnem tekmovanju dosegli prvo mesto tako v osnovnošolski kot v srednješolski kategoriji, kar je rezultat, ki ga ne bo nikoli več mogoče preseči.

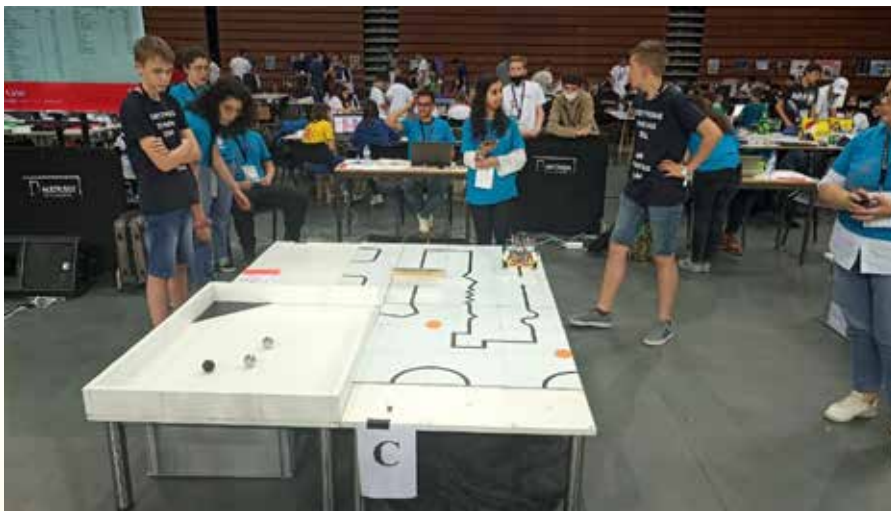
Ekipa učencev, ki se je poimenovala RoboKras, se je pred prvenstvom inten-

zivno pripravljala, saj je morala dodelati konstrukcijo robota in izboljšati program, oblikovati pa je morala tudi plakat in vaditi predstavitev svojega dela v angleškem jeziku. Že samo potovanje na Portugalsko je bilo velik izziv, saj se je večina učencev sploh prvič podala na pot z

letalom. Pravi podvig pa je predstavljala odprema robotov, ki so morali priti na prvenstvo v čim boljšem stanju.

Tekmovanje je bilo sestavljeno iz petih voženj na različnih progah. Po prvih dveh dneh jim je kazalo izvrstno, saj so zasedali drugo mesto. V naslednjih dveh dneh so z obilo smole zdrsnili na končno sedmo mesto. Čeprav je bilo takratno razočaranje veliko, je tekmovalna komisija opazila njihov trud in jim podelila nagrado Robocup Spirit, ki jo dobi ekipa, ki se izkaže s predanostjo, srčnostjo in pomočjo tekmovalcem drugih ekip.

Člani ekipe so v priprave na tekmovanje vložili celotno svoje znanje in ogromno truda, hkrati so se brez strahu soočali

z novimi izzivi. Našo državo so zastopali po svojih najboljših močeh in se lahko enakovredno kosali z najboljšimi ekipami iz cele Evrope.

Ker je udeležba na takšnem dogodku velik zalogaj, bi jo brez pomoči težko izvedli. Velika zahvala gre vsem donatorjem in sponzorjem, ki so s svojim prispevkom v kakršni koli obliki omogočili učencem uresničitev njihovih sanj.

Učencem Naju, Maticu in Nejcu, ki so uspešno zastopali našo državo na evropskem prvenstvu, iskreno čestitam in želim, da bi kmalu dobili priložnost pokazati svojo kraško zagnanost še na kakšnem tekmovanju.

Besedilo in foto:
mentorica Lucija Filipčič Križaj

Ko je počitnic konec

Ko je počitnic konec, je formalno konec še enega šolskega leta. Zadnjega si bomo na šoli zapomnili po izjemnih dosežkih posameznikov in skupin na

tekmovanjih. Najuspešnejše učenke in učence je letos sprejel župan občine Komen g. Erik Modic 2. septembra v Ferrarijevem vrtu v Štanjelu. Za izjemne

dosežke je bilo nagrajenih kar 19 učenk in učencev.

To šolsko leto se šola lahko, poleg omenjenih dosežkov, pohvali še z izvrstnimi

učnimi rezultati ter nadpovprečnimi rezultati na nacionalnem preverjanju znanja.

Učenci so tudi v preteklem šolskem letu imeli obilo možnosti za razvijanje nadarjenosti in interesov v različnih projektih in interesnih dejavnostih (43), izpeljana je bila ena mednarodna izmenjava učencev z vrstniki z Nizozemske, mladinski pevski zbor pa je sodeloval na festivalu na Češkem. Ponosni pa smo lahko tudi na udeležbo učencev robotike na mednarodnem tekmovanju na Portugalskem, kjer so branili naslov evropskih prvakov izpred treh let.

Z realizacijo šolskega projekta VzTrajnost za Trajnost smo tako na podružnični šoli kot tudi v Komnu večjo skrb namenili šolskima vrtovoma. Posebno pozornost skupnosti in medijev je vzbudil izjemen vrt - učilnica v naravi, ki je nastala s sodelovanjem vseh deležnikov vzgojno-izobraževalnega procesa, ob znatni podpori izvrstnega vrtnarja, starša drugošolcev Boruta Benedejčiča. Celo poletje smo lahko občudovali bujno rast skupaj zasajenih in zasejanih rastlin, prostor pa bo več kot dobrodošlo okolje za učenje v naravi.

Vsi rezultati kot tudi obvladana vedenjska situacija ter optimalno izvajanje

dodatne strokovne pomoči učencev z učnimi, zdravstvenimi in čustveno vedenjskimi problemi, so rezultat skrbnega pedagoškega vodenja in dela celotnega kolektiva.

Življenje pa niso samo uspehi, so tudi porazi in padci ter raznovrstne težave, ki smo jih s skupnimi močmi uspešno reševali. Med slednje zagotovo sodijo tudi množična obolenja učencev in zaposlenih s SARS-CoV-2, ki smo jih s skrbno organizacijo vse leto dokaj dobro obvladovali. Na šoli smo tako izvajali različne predpisane ukrepe od nošnje mask do testiranja/samotestiranja učencev in zaposlenih.

Naj omenimo, da je bilo od konca okto-

bra do začetka februarja kar 13 oddelkov v karanteni za teden dni (rekorder med oddelki je bil 4. a, ki je šolanje na daljavo imel kar trikrat) in so učitelji izvajali pouk na daljavo, med zaposlenimi pa smo imeli 22 obolelih, pouk pa je bil kljub vsemu optimalno izpeljan, obroki skuhan, prostori urejeni.

Ko so učenci odšli na počitnice, zaposleni pa na zasluženi dopust, so na šoli intenzivneje stekla obnovitvena dela.

Novo šolsko leto smo tako pričakali s popolnoma urejenima okolicama obeh šol, za kar smo že po tradiciji poskrbeli zaposleni. Učenci pa so se še posebej razveselili prenovljenih WC v pritličju (prenova je trajala od marca do zadnjega avgustovskega dneva) in zaves po učilnicah na centralni šoli, zatemnitvenih zaves na vhodu ter prenovljenih podov v 5. razredu, knjižnici in prostoru za individualno delo na podružnici v Štanjelu. Na podružnici se bodo najmlajši veselo gugalni na gugalnici, za katero so sredstva prispevali sorodniki lani umrle učiteljice Alenke.

Zaradi težav pri dobavi še vedno čakamo na nova vrata ter stole za učitelje na centralni šoli.

Novo šolsko leto pa se je že začelo ...

Nives Cek, v. d. ravnateljice

Skok učencev v 1. razred

Z velikim veseljem smo jih pričakovali – naše prvošolce. Na nekoliko hladnejše jutro jih je v avli OŠ Komen pozdravila ravnateljica, ga. Nives Cek, župan, g. Erik Modic, in policist, g. Erik Fabčič. S petjem so jih sprostili učenci in učenke otroškega pevskega zbora, tutorji – šestošolci pa

so jih pospremili do 1. razreda. Tam so si ogledali lutkovno predstavo Pikapolonica in pike in se posladkali s torto.

Učenci so povedali, kaj pričakujejo od 1. razreda:

Da bi se igrali. (Eva)

Da bi se lepo imeli. (Sybil)

Da bi igrali nogomet. (Teo)

Da bi se igral s kockami. (Anže)

Rada bi ustvarjala z glino. (Luna)

Da bi se igrali na igrišču. (Kristjan)

Da bi se naučil lepo risati. (Domen)

Da bi se naučil pisati črke. (Patrik)

Da bi poslušali pravljice. (Agata)

Da bi imeli vsak dan šport. (David)
 Da bi se igrali z žogami. (Luka)
 Da bi pri športu igrali košarko. (Jure)
 Da bi se naučil pisati števila in znal računati. (Maksimilijan)
 Da bi ustvarjali iz plastelina. (Neža)
 Rad bi se naučil pisati črke in številke ter računati. (Maj)
 Da bi se naučil črke. (Tim)

Prvošolcem želiva, da bi se na šoli dobro počutili ter se veselili novih dejavnosti, preko katerih bodo pridobivali znanje.

Besedilo: Učiteljci Agata Perdec in
 Tanja Spačal

Lepo je imeti prijatelja

Naslov smo si prikrojili po znani pesmi z iskreno željo, da uvodno srečanje med kolektivoma OŠ Zgornja Kungota in OŠ Komen, ki smo ga izpeljali 26. 8. 2022 v Zgornji Kungoti, preraste v tvorno sodelovanje in rodi prava prijateljstva. Druženje je tako prispevalo k spoznavanju posameznikov iz obeh kolektivov, gostje so nam z veseljem predstavili šolo in dejavnosti v njej. Ravnateljica ga. Zdenka Keuc nas je po uvodnem srečanju na šoli popeljala po šolskem okolišu, kjer smo si v Svečini ogledali grad z zbirko starih predmetov in se okrepčali pri etnografskem muzeju na prostem. Z veseljem smo si ogledali lično obnovljeno vinogradniško hišo in predmete, ki že dolgo ne služijo svojemu namenu, pač pa ohranjanju spomina na težko delo nekdanjih vinogradnikov. Pot nas je nato vodila do Plačkega vrha. Vsi, ki smo se povzpeli na razgledni stolp, smo uživali v prelepem razgledu na Svečinske Gorice in bližnje avstrijske kraje. Za konec smo seveda zavili še v Špičnik. Adrenalinska vožnja med vinogradi je bila nato poplačana s čudovitim pogledom z razgledne ploščadi. Pogled na cesto – srce med vinogradi zares nikogar ne pusti ravnodušnega. Tudi nas ni: vtise celega dne, prijaznost domačinov in prelepe vedute smo zaklenili v naša srca.

V novo šolsko leto vstopamo z obljubo, da bomo priložnostno srečanje nadgradili z vsebino sodelovanj med šolama, kje bo prostora zlasti za iskanje možnosti izmenjav učencev obeh šol. Spoznavni obisk, ki mu bo sledil povratni obisk kolektiva OŠ Zgornja Kungota v Komnu, bo tako prerastel v sodelovanje, kjer bo prostora tako za strokovne razprave, izmenjave dobrih praks, kot tudi za spontana in prijetna druženja, spoznavanja delčka domovine, ki je enim in drugim manj poznan. Tako bomo udeleževali sporazum med občinama iz leta 2016, ki je nastal na podlagi dolgoletnega (več kot

40 let) prijateljstva med takratnimi kraji, sedanjimi občani obeh občin.

Za izjemno pozornost in gostoljubnost se tudi na tem mestu zahvaljujemo ravnateljici Zdenki Keuc, ki nam je tik pred začetkom novega šolskega leta organizirala ogled ter nam poklonila dan svojega dragocenega časa. Veseli pa smo bili tudi pozdrava in pozornosti gospe županje Tamare Šnofl.

Naj spontano druženje rodi iskrene sogovornike, z leti pa tudi prijatelje.

Besedilo: Nives Cek, v. d. ravnateljice

Srečno v novo šolsko leto

1. septembra 2022 je v šolske klopi OŠ Komen ponovno sedlo 213 učencev na centralni ter 56 učencev na podružnici šoli v Štanjelu.

Veseli ponovnega snidenja s sošolci, vznemirjeni pred ponovnim začetkom so komaj pričakali snidenje z učitelji v učilnicah, na kar pa so morali počakati kakšno minuto. Že po tradiciji je bilo vreme vsem naklonjeno, zato smo lahko, po pozdravnem nagovoru v. d. ravnateljice

v Komnu in vodje podružnice v Štanjelu, v skladu z dolgoletno lepo navado objeli šolo in tako simbolno izrazili pripadnost ustanovi, ki bo naš drugi dom vseh nadaljnjih 190 šolskih dni.

Ob 9.00 na centralni šoli, ob 11.00 pa na podružnici so šolski prag v varnem spremstvu staršev prestopili letošnji prvošolci. Dobrodošlico sta jim poleg učiteljic, vodje podružnice, pomočnice ravnateljice, v. d. ravnateljice izrekla tudi

policist in g. župan.

Začetno zadrego in drobčno stisko pred neznanim je najmlajšim razblinil kulturni program, ki sta ga v Komnu izvedli kar razredničarka in sorazredničarka, v Štanjelu pa učenci drugega in tretjega razreda. Seveda ob dogodku ni umanjkal otroški pevski zbor, ki je v nastopu zagotovil, da bo danes srečen dan.

Pred skokom v učilnico, kjer je prvošolce čakala slastna torta, so učenci spoznali svoje spremljevalce-tutorje, učence 6. razreda, ki jih bodo varno uvajali v šolsko rutino.

In ker se tradiciji ne gre izneveriti, so učenci že v začetku šolanja posadili svoje drevo, slivo, ki bo skupaj z njimi rastla in poganjala globoke korenine.

Da bi jih v šoli ter v okolju uspešno pogladi letošnji prvošolci ter jih še globlje zasedrali vsi ostali učenci OŠ Komen, želim v. d. ravnateljice.

Vsem 305 učencem želim srečno in uspešno šolsko leto v imenu sodelavcev in v svojem imenu, Nives Cek, v. d. ravnateljice.

Besedilo: Nives Cek

Foto: arhiv šole

Kar burja prinese

Po več kot 80 letih še vedno živ spomin na prihod prvih partizanskih čet na Primorsko

81- obletnico prihoda partizanskih čet na Kras in v spomin na začetek organiziranega upora proti okupatorju je na Ocinci pri Štjaku 28. avgusta 2022 potekala tradicionalna proslava, ki so jo tudi letos ob sežanskem občinskem prazniku »28. avgust« organizirali Občina Sežana, Združenje borcev za vrednote NOB Sežana in Občinski odbor ZB za vrednote NOB Sežana, Krajevna skupnost Štjak in Lovska družina Vrabče-Štjak.

Ob praporščakih, ki so na prizorišče prikorakali pod vodstvom veterana vojne za Slovenijo, Bruna Kocjana, in sežanskem mešanem pevskem zboru, ki prav letos praznuje 20-letnico svojega delovanja, so se zbrali številni, med njimi tudi sežanski častni občan, Srečko Rože, sežanski župan, David Škabar, ki je imel

tudi pozdravni nagovor, župani sosednjih občin in zagovorniki vrednot NOB. Slavnostni govornik in predsednik ZZB NOB Slovenije, Marijan Križman, je poudaril veličino NOB in kalvarijo Primorcev, ki se je začela že v 1. svetovni vojni.

Obenem je izpostavil prizadevanja borcevske organizacije za preimenovanje državnega praznika vrnitve Primorske v priključitev Primorske. O ustvarjanju novega praznika Občine Trst pa je dejal: »In ne pozabimo, da je v tistem času čudnega trgovanja zunanjih ministrov Italije in Slovenije prišlo do novega praznika tržaške občine. Tržaške oblasti so sprejele predlog župana Roberta Dipiazzę o prazniku, s katerim bodo po navedbah desne večine v mestu obeležili osvoboditev Trsta izpod jugoslovanskih partizanov, ki so se umaknili 12. junija 1945 in ne 1. maja, ko so Trst osvobodili partizani. To so dosežki prejšnje vlade in predsednika države, ki so v Bazovici uspešno prezrli žrtve IX. korpusa in 4. armade padlih za osvoboditev Trsta. Ostale so le žrtve fojb, ki jih Italijani štejejo v tisoče, in s tako prirejeno zgodovino seznanjajo dijake in študente, o agresiji Italije na Sloveni-

jo brez vojne napovedi pa nič. O žrtvah, mučenih in pobitih med ofenzivami pa nič. Nič tudi o taborišču na Rabu, tam so ljudje hodili na oddih, je izjavil nekdanji italijanski predsednik vlade, Silvio Berlusconi. Da bi presegli nesoglasja ali celo sovražnosti med dvema narodoma je Slovensko-italijanska kulturno-zgodovinska komisija soglasno sprejela poročilo. Sestavljala ga je sedem let, njena zasedba se je medtem nekajkrat spremenila. Pod končno verzijo dokumenta sta se kot sopredsednika podpisala Milica Kacin Wohinz in Giorgio Conetti. Komisijo sta ustanovili vladi obeh držav z nalogo, da celovito in natančno preuči vse pomembne vidike političnih in kulturnih odnosov med dvema narodoma. Končno poročilo je danes dostopno na raznih spletnih straneh, ni pa dobilo prave odmevnosti in širše razpoznavnosti. Poročilo bi morala sprejeti tudi država Italija, kar bi odnose med državama spremenilo in prispevalo k poznavanju dejstev iz obdobja 1880–1956,« je poudaril Križman.

Ob tem je še dodal, da italijanski šolski kurikulum ne pozna besed fašizem,

okupacija, genocid nad slovenskim narodom in se sprašuje, da v kolikor se Italijani ne bodo seznanili s poročilom mešane komisije in bodo slovenski državni voditelji še naprej tiščali glavo v pesek, s bomo morali mi opravičiti Italiji, da nas je napadla, pobijala, požigala, razseljevala in uničevala vse, kar je bilo slovenskega.

Kulturni program, ki ga je povezovala napovedovalka Janja Novoselc, sta ob partizanskih pesmih, ki jih je pod taktirko Andreje Tomažič Hrvatın zapel sežanski zbor, v katerem že vrsto let na harmoniko igra Silvano Kralj, sta oblikovala še gledališki igralec, Rafael Vončina, z interpretacijo poezije letos preminulega režiserja, pesnika in vsestranskega kulturnega delavca, Bojana Podgorška, in Darko Nikolvski, ki je ob letošnjem Kajuhovem letu pripravil besedilo in režijo monodrame o življenju in delu pesnika in narodnega heroja z naslovom Rad bi vam povedal zgodbo. Vsi nastopajoči so poželi obilen aplavz. Sledilo je družabno srečanje ob partizanskem golažu, ki ga je prispevala Brkinsko-kraška zveza lovskih družen.

Besedilo in foto: Olga Knez

Štrekljevi večeri 2022

Štrekljevi večeri so skozi zgodovino doživljali veliko sprememb in se z njimi prilagajali časom. Vedno pa ohranjajo spomin na očeta narodopisja na Slovenskem, Karla Štreklja, rojenega v Gorjanskem. Ohranjajo tudi svojo vlogo opažanja najboljših raziskovalcev na področju narodopisja in predstavljajo priložnost, da v Komnu in okoliških vaseh prisluhnemo skupinam, ki jim je vir ustvarjanja ljudska glasba. V lanskem letu sta bili podeljeni kar dve Štrekljevi nagradi, za leto 2020 in 2021. Letos pa je dozorela odločitev, da se bo nagrada odslej podeljevala bienalno. Vmesno leto bo priložnost za koncerte izvajalcev ljudske glasbe, in tako je bilo že letos. Štrekljevi večeri, združeni v koncert z izbranimi skupinami, izvajalkami ljudskih pesmi in viž, 3. julija v Viteški dvorani na gradu Štanjel.

Kot prva je nastopila domača pevska skupina Kulturnega društva Karla Štreklja Komen, ki jo vodi Herta Sorta. Z izbranimi partizanskimi pesmimi so počastile tridesetletnico Slovenije, na harmoniki pa jih je spremljal Tomaž Gantar. Istrsko ljudsko petje so na Štrekljeve večere prinesli

pevci skupine Kantadore, Kulturno društvo Gradın, ki skupaj prepevajo že 28 let. Skupina ohranja istrsko ljudsko pesem tako s tipičnim načinom petja kot s pesmimi, ki so, značilno za njihove jezikovno mešano področje, tudi v hrvaškem in italijanskem jeziku. S severnega dela Primorske so v Štanjel prišle Buške čee, ki delujejo v okviru Folklornega društva Bovec. Dekleta iz Bovca, Buške čee, so

seveda zapele pesmi iz Bovca in okolice, ki so jih tudi same poiskale in zapisale pri starejših prebivalcih njihove domače zgornjesoške doline. Primorskim skupinam sta se na odru pridružili še dve ljubljanski, pevska instrumentalna skupina Rožančevi fantjiči, ki deluje v okviru Folklorne skupine Tine Rožanc, in pevska skupina Katice. Rožančevi fantjiči igrajo in pojejo ljudske pesmi in viže iz cele

Slovenije. S svojo interpretacijo se želijo približati preteklemu ljudskemu melosu, zato v pesmi z lastnimi priredbami čim manj posegajo. Žensko vokalno skupino Katice že skoraj trideset let navdušuje

pestrost slovenske ljudske glasbe. Pojejo pesmi iz različnih slovenskih pokrajin, od Rezije do Prekmurja, od Bele Krajine do Istre, poseben izziv pa jim predstavlja povezovanje starega z novim, tra-

dicionalnega s sodobnim. Zadnjih 10 let ustvarjajo pod vodstvom glasbenice Petre Trobec.

Štrekljeve večere pripravlja Občina Komen v sodelovanju z občinami Divača, Hrpelje-Kozina in Sežana ter z Javnim skladom za kulturne dejavnosti. Zato je obiskovalce in nastopajoče nagovoril župan občine Komen, gospod Erik Modic, priznanja skupinam pa je podelila Vladislava Navotnik, vodja sežanske izpostave JSKD. Nepozaben večer je poslušalce ponesel tako v preteklost kot v čarobnost nedavno minulih kresnih dni, saj so bile sodelujoče skupine skrbno izbrane med najboljšimi. Letošnji Štrekljev večer je tako napovedal lepe čase dogodka tudi za naslednja leta.

Besedilo: Neža Bandel
Foto: Miloš Valenčič

Župnijo Štanjel bo vodil misijonar

Za župnike pride čas, ko se morajo posloviti od svojih župljanov. Največkrat je to zaradi škofove prerazporeditve. Štanjelski župnik Ciril Cej je sam zaprosil za prenehanje službovanja zaradi slabega zdravja. Odhaja na Sveto Goro.

Zbogom in bogdaj smo lahko prebrali v tedniku Družina, lahko bi bilo samo zbogom, saj vemo, kako veliko je pomanjkanje duhovnikov. Imamo srečo, da je prišel novi župnik, misijonar Ivan Bajec, in prevzel upravljanje župnije Štanjel. Stanoval bo v župnišču v Kobjeglavi; tako bo spet, kot smo bili vajeni nekoč.

Šest let je hitro minilo. Pod vsakim obdobjem ljudje radi potegnemo črto in ga poskušamo oceniti. V mojih mladih letih so ljudje rekli, da gre po župniku vernost

gor ali pa dol. Kako je to pri nas po šestih letih, je nemogoče primerjati, saj smo imeli in še je med nami nalezljivi virus, ki je zaradi omejitev druženja izpraznil

cerkve. Upajmo, da se bodo verniki spet vrnili. Nedvomno pa je bilo to obdobje kljub virusu zelo pomembno in plodovito. Na začetku je bila v teku obnova notranjosti cerkve sv. Gregorja, ki smo jo uspešno zaključili z blagoslovom pokojnega škofa Metoda Piriha. Blagoslovil je tudi novi del pokopališča in novo poslovilno vežico. Nadaljevali smo z izdelavo betonskih stopnic in prenovalo veroučne učilnice v zakristiji župnijske cerkve sv. Danijela v Štanjelu. Na glavnem oltarju so krasno obnovljeni štirje kipi in postavljena sta nova, kamnita daritveni oltar in ambon. Zelo lepo je obnovljena tudi cerkev sv. Jožefa v Hruševici – vhodni del fasade in notranjost cerkve v celoti. Obnovljeno je tudi župnišče v Kobjeglavi. V Kobjeglavi je urejen tudi župnijski vrt s pripadajočim zidom, obnovljeni ali postavljeni pa so tudi kapelica Device Marije

ob glavni cesti, kip Medžugorske Kraljice miru v pastirski hišici nasproti cerkve in relief Križanega v niši pri Stričevih.

Na duhovnem področju je leta 2017 potekal sveti misijon in naslednje leto je bila še obnova misijona. Na rožnovensko nedeljo, ko je šagra štanjelske župnije, smo leta 2020 slovesno obhajali stoletnico smrti našega rojaka, Božjega služabnika škofa Antona Mahničja. To je bil velik dogodek za našo župnijo, saj sta slovesnost vodila kar dva škofa, koprski škof Jurij Bizjak in krški škof Ivica Petanjak, ki ga je spremljala množica duhovnikov s Krka.

Po nedeljski sveti maši 31. julija 2022 smo se z zahvalami poslovili od doseda-

nega župnika. V Štanjelu je gospa Jožica Grmek pripravila in prebrala zelo lep poslovlilni govor, sam pa sem mu izročil darilo.. Glavni urednik glasila župnij Komen in Štanjel Vodnjak, Aleks Birsja Jogan, se je g. Cirilu Ceju zahvalil za vso podporo in pomoč pri izdajanju glasila. G. župnik se je vsem lepo zahvalil in povedal, da bi rad ostal z nami, vendar mu zdravje to preprečuje.

Hvala Bogu za vse, še posebej hvala za župnika Cirila Metoda Ceja. Njemu gre iskrena hvala za vseh šest let prizadevnega dela. Poslovili smo se v upanju, da so vse zamere pozabljene. Naj mu Bog bogato poplača za vse in skupaj s svetogorsko Materjo Marijo nakloni zdravja in

življenjske energije.

Dobrodošel naš novi župnik in dušni pastir, g. Ivan Bajec. Bil je misijonar v Afriki, na Slonokoščeni obali. Je dober sodelovnik in je zelo prijazen. Prepričan sem, da bomo dobro sodelovali, saj v Gospodovem vinogradu dela nikoli ne zmanjka. Odprte so številne pobude, nekaj je že začelih, med njimi tlakovanje pred cerkvijo v Štanjelu, tlakovanje pri cerkvi sv. Mihaela v Kobjeglavi, obnova preostalega dela fasade na cerkvi sv. Jožefa v Hruševici, župnišče v Štanjelu itd. Hvala Bogu, da imamo župnika.

Besedilo: Valter Ščuka

Foto: Sebastjan Grmek in Ivan Žvokelj

Obvestila in prireditve

Z ZNANJEM K VAM

V jesensko zimskem času si pridobite nova znanja, ki vam jih ponuja Ljudska univerza Sežana v sodelovanju z Občino Komen – sofinancerjem tečajev.

Prijavite se lahko na:

TEČAJ ZELIŠČ (30-urni)

Tečaj zajema naslednje vsebine: uvod v zeliščarstvo, nabiranje rastlin, sušenje in shranjevanje zelišč, zelišča v kulinariki, tradicionalni pripravki iz zelišč, mazila in kreme, kopalne soli in pilingi, mila, pripravki za čiščenje doma.

Pričetek: 3. oktobra 2022 ob 17.00

Način in kraj izvedbe: 10 x 3 ure ob ponedeljkih v prostorih Osnovne šole Komen

Prispevek udeleženca: 50,00 EUR

ZAČETNI TEČAJ ITALIJANŠČINE (30-urni)

Pričetek : 3. oktobra 2022 ob 18.00

Način in kraj izvedbe: 10 x 3 ure ob ponedeljkih in sredah v prostorih Osnovne šole Komen

Prispevek udeleženca: 50,00 EUR

TEČAJ ANGLEŠČINE S Poudarkom NA KONVERZACIJI (30-urni)

Obnovitveni tečaj angleščine s poudarkom na konverzaciji (za tiste, ki bi radi osvežili znanje jezika, pridobljenega v srednješolskem izobraževanju).

Na podlagi predhodnega testiranja va-

šega predznanja, boste razvrščeni v dve skupini.

Pričetek: 11. oktobra 2022 (ob 17.00 prva skupina, ob 18.45 druga skupina)

Način in kraj izvedbe: 15 x 2 uri ob torkih in četrkih (online preko ZOOM-a)

Prispevek udeleženca: 50,00 EUR.

TEČAJ ENOSTAVNA FORMULA ZDRAVJA (30-urni)

Tečaj zajema naslednje vsebine: prehrana, dihanje, spanje in regeneracija, inteligentno gibanje ter energijske vaje za samopomoč pri različnih fizičnih, čustvenih in psihičnih stanjih.

Pričetek: 14. oktobra 2022 ob 18.00

Način in kraj izvedbe: 10 x 3 ure – 1 x tedensko ob petkih od 18.00 do 20.15 v prostorih Osnovne šole Komen

Prispevek udeleženca: 50,00 EUR.

TEČAJ NEGE STAROSTNIKA NA DOMU (20-urni)

Tečaj zajema naslednje vsebine: preprečevanje okužb (higiena rok, osebna zaščitna sredstva), pomoč bolniku pri vzdrževanju osebne higiene, spanje in počitek (preprečevanje nespečnosti), hranjenje bolnika, pomoč bolniku pri gibanju in transportu ter jemanju zdravil in izločanju, merjenje vitalnih funkcij, nega bolnika z bolečino, nega umirajočega in prva pomoč.

Pričetek: predviden sredi novembra 2022

Način in kraj izvedbe: 5 x 4 ure – 1 x tedensko od 18.00 do 21.00 v prostorih Osnovne šole Komen. Zadnje srečanje bo potekalo v Domu upokojujencev v Sežani.

Prispevek udeleženca: 35,00 EUR

TEČAJ DIGITALNE PISMENOSTI (30-urni)

Tečaj zajema naslednje vsebine: osnovno rokovanje z osebnim računalnikom in pametnim telefonom ter osnovne nastavitve teh naprav, delo s podatki, urejevalnik besedil (Microsoft Word), uporaba interneta (brskanje in vrednotenje podatkov ter informacij), osnove fotografiranja in snemanja s pomočjo pametne naprave, komunikacija v digitalnem svetu (SMS, MMS, Viber, Skype, e-pošta) in spletni bonton, pregled uporabnih aplikacij (prevajalnik, zemljevidi, vreme ipd.), varno delo z osebnim računalnikom in telefonom ter spletne prevare.

Pričetek: 22. novembra 2022

Način in kraj izvedbe: 10 x 3 ure ob torkih in četrkih v prostorih Osnovne šole Komen

Prispevek udeleženca: 50,00 EUR.

Prijave zbiramo na telefon 05 7311 300 ali e-naslovu: info@lu-sezana.si.

Izvedli bomo tiste tečaje, na katere bo prijavljenih vsaj deset udeležencev.

NAPOVEDNIK PRIREDITEV V OBČINI KOMEN

SEPTEMBER 2022

Datum	Ura	Prireditev	Kraj	Organizator/informacije
Sobota, 20. september 2022	19.00	Jesenske serenade: Koncert »Čas deklitstva«, nastopa Mladinska vokalna skupina Glasbene matice Ljubljana	Štanjel, grad	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Torek, 27. september 2022	17.00	Rožančeva nagrada: Polaganje venca na spominsko ploščo Marjana Rožanca	Volčji Grad	Knjižnica Komen Tel.: 05 766 85 80 e-mail: knjiznica.komen@kosovelova.si www.kosovelova.si
Torek, 27. september 2022	18.00	Rožančeva nagrada: Pogovor z nominiranci za Rožančevo nagrado 2022	Volčji Grad, vaški dom	Knjižnica Komen Tel.: 05 766 85 80 e-mail: knjiznica.komen@kosovelova.si www.kosovelova.si

RAZSTAVE

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
Stalna razstava	Muzej Grad Štanjel: Razstava Narava in človek na Krasu	Štanjel – Grad: mansarda	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Stalna razstava	Galerija Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Stalna razstava	razstava Maks Fabiani	Štanjel – Grad: kvadratni stolp	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Začasna razstava	razstava ART ŠTANJEL	Štanjel – Grad: Fabianijeva dvorana	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Do 30. septembra 2022	Razstava »Kaj mislijo krave?«	Štanjel: Gražarjeva galerija	Gražarjeva galerija Tel.: 031 541 636 grazjarjevi@gmail.com www.visitstanjel.si

OSTALO

Zadeva	Dan	Kje	Informacije
VINOTEKA GRAD ŠTANJEL	petek, sobota, nedelja od 12.00–18.00	Štanjel, grad	Informacije: TIC Štanjel Tel.: 05 769 00 56 e-mail: vinoteka@visitstanjel.si www.visitstanjel.si
LOV ZA ZAKLADOM – ČRNA MAČKA V ŠTANJELU	po dogovoru	Štanjel	Karra, odkriti skriti Kras Tel.: 041 706 036, 041 635 106 E-mail: karra@karra.si www.karra.si
ŠKRATJI KRAS	vse dni v letu Pot lahko prehodite tudi sami s pomočjo škratje beležke, ki jo dobite v baru Zoro ali v TIC-u Štanjel.	Štanjel, začetek pri pošti	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: 05 769 00 56 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si

V občini Komen najdete širok nabor kulinaričnih, vinskih in nastanitvenih ponudb.

Ponudbe najdete na naši spletni strani www.visitstanjel.si ali pa na spletni strani www.visitkras.info. Za več informacij smo

vam na voljo v Turistično informacijskem centru Štanjel (tel.: +386 (0)5 769 00 56,

tel.: +386 (0)41 383 986, e-naslov: stanjel@visitkras.info, www.visitstanjel.si).

Na Krasu in Brkinih že tretje poletje KrasPass degustacije in doživetja

Letos se izbranim vinarjem, gostincem, turističnim kmetijam in ponudnikom doživetij pridružujejo še ponudniki nastanitve, ki bodo gostom, ki prenočijo pri njih vsaj dve noči, izročali KrasPass kartico z 10 % popustom oziroma drugo posebno ugodnostjo pri degustacijah in doživetjih v KrasPass mreži.

Na Krasu in Brkinih obiskovalce še vse **do 18. septembra 2022** gosti gastronomska družina KRASPASS GOURMET. **Vse dni v tednu** imajo odprta vrata priznani kraški vinarji, vrhunski kuharski mojstri, gostinci s tradicijo in gostoljubne turistične kmetije. Obiskovalci se lahko razvajajo z izvirnimi jedmi, izjemnimi

vini in na burji sušenimi mesninami **po enotnih cenah:** 12 €, 18 € in 24 € ter 50 € za vrhunsko kulinariko.

Več informacij na www.visitkras.info/kraspas.

Raziskava, izvedena v projektu Medgeneracijski park Sveto

Kot smo že poročali, je Občina Komen na pobudo vaščanov na robu vasi Sveto uredila javni prostor, kjer se lahko družijo in preživljajo prosti čas različne starostne skupine, in nastal je medgeneracijski park. Ta medgeneracijski park je nastal na do tedaj neurejeni površini, ki jo je zaraščal gozd, in ni imela nobene družbeno ali gospodarsko koristne funkcije, sedaj pa omogoča prostor tako za razgibanje kot tudi za izvedbo raznolikih dogodkov. Uradna otvoritev je potekala v četrtek, 16. junija 2022, v okviru praznovanja občinskega praznika občine Komen. Na otvoritvi se je zbralo zares lepo število vaščanov, zbrane je nagovoril komenski župan, poskrbljeno je bilo za glasbene vložke, pogostitev ter plesni nastop, ki je bil presenečenje. Gre za prvi tovrstni medgeneracijski park ne le v občini Komen, temveč v vseh občinah, ki jih pokriva Lokalna akcijska skupina (LAS) Krasa in Brkinov (Občine Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana).

V okviru projekta, odobrenega na podlagi 3. javnega poziva LAS, je bila poleg

ostalih aktivnosti izvedena tudi krajša raziskava. Z anketnim vprašalnikom smo želeli preveriti interes po tovrstni infrastrukturi (medgeneracijskih parkih) pri prebivalcih občin Komen, Sežana, Divača in Hrpelje-Kozina ter zainteresirani strokovni javnosti (športna društva, klubi, zveze ...). Skoraj 60 % odgovorov na anketi je bilo podanih s strani prebivalcev občine Komen, zato se nam zdi zelo relevantno, da nekaj povzetkov opravljene raziskave delimo tudi z bralci glasila Burja.

Nekaj več kot polovica anketiranih pozna Medgeneracijski park Sveto (56,3 %), ostali pa zanj še niso slišali. Tiste, ki Medgeneracijski park Sveto poznajo, smo povprašali o tem, kaj jim je v povezavi s parkom všeč. Največ ljudem je všeč lokacija, tako vas kot tudi narava, v katero je park umeščen (33,3 %). Večje število

anketiranih je tudi navdušenih nad izvedbo oziroma idejno zasnovo parka in rekreacijskimi možnostmi, ki jih ponuja prebivalcem (36,4 %). 12,1 % vprašanih meni, da je park dobra priložnost za družjenje predvsem mlajšega prebivalstva.

Na vprašanje, ali bi želeli, da se v prihodnje postavi medgeneracijski park v drugih občinah ali na drugih lokacijah v občini Komen, je velika večina vprašanih (93,8 %) odgovorila pritrdilno. V občini Komen so bile predlagane naslednje lokacije: Komen (19 odgovorov), Štanjel (8 odgovorov), Gorjansko (3), Škrbina (3), Brestovica (2), Kobjeglava (2), Coljava (1), Gabrovica (1), Ivanji Grad (1). Večina, 70,3 %, vprašanih, bi si želela, da so medgeneracijski parki vključeni v mrežo e-koles Kras Brkini bikes. Pri čemer si je dobra tretjina, 31,2 %, vprašanih kolesa v omenjenem sistemu za izposajo koles že izposo-

dilo, večina pa koles iz sistema Kras Brkini bikes še ni uporabljala (68,8 %).

Na koncu smo anketirance povprašali še o drugih morebitnih predlogih, idejah za ureditev prostora oziroma o pomanjkljivostih z vidika privlačnosti prostora v njihovi bližini. Skoraj polovica (41,7 %) vprašanih meni, da v njihovem okolišu primanjkuje igrišč, otroških igral, medgeneracijskih parkov in drugih družabnih

prostorov, predvsem za mlade. 16,7 % bi jih želelo, da se uredi pohodniške in kolesarske poti. 5,5 % jih meni, da je potrebnih več košev za smeti, prav tako 5,5 % jih predlaga pitnike z vodo, 11,1 % pa klopi. Nekaterim se zdi smiselno, da bi okolico in poti dodatno oziroma boljše označili z označevalnimi tablam (16,7 %), manjši del vprašanih (2,8 %) pa predlaga ureditev avtobusnih povezav, predvsem med

manjšimi kraji. Z rezultati raziskave bomo seveda seznanili tudi predstavnike vseh štirih kraško-brkinskih občin.

Podrobnejša analiza ankete je objavljena na spletnem naslovu www.ora.si. V operaciji so poleg prijaviteljice, Občine Komen, kot partnerji sodelovali še Turistično in športno društvo Sčanski puntarji, Športna zveza Komen ter ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Medgeneracijski park

Medgeneracijski park Sveto pri Komnu je prostor, ki je namenjen aktivni sprostitvi in druženju vseh generacij. V parku je postavljenih dvanajst različnih vadbenih orodij, okrog parka se vije sprehajalna pot.

Z njegovo izgradnjo se je omogočilo obiskovalcem kakovitosten življenjski prostor za uresničevanje raznih športnih, kulturnih, izobraževalnih in drugih vsebin.

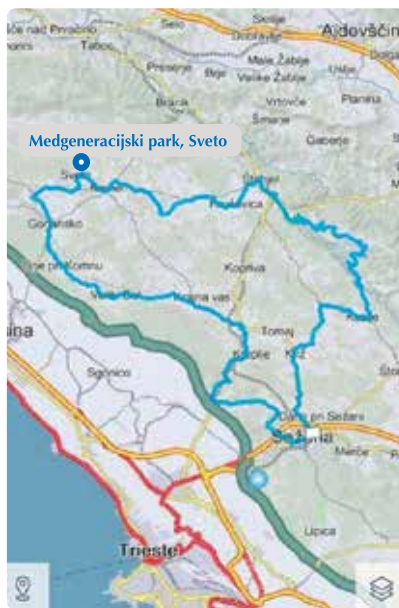
Pešpoti

Izhodišče sprehajalnih poti je na križišču pri cerkvi sv. Tilna. Sprehajalne poti, ki potekajo skozi vas in okolico, povezujejo slikovito arheološko, etnološko, umetnostno, zgodovinsko in arhitekturno dediščino vasi, ki se prepleta z elementi tipične kraške krajine. Zaradi ugodne klime je obisk poti mogoč v vseh letnih časih. Vse tri krožne poti se med seboj razlikujejo po dolžini, težavnosti in značilnosti krajine ter so primerne za obiskovalce vseh starosti (Arhitekturna pot, 2200 m, zelo lahka; Zgodovinska pot, 3300 m, lahka; Naravoslovna pot, 5500 m, srednje zahtevna).

Kolesarske poti

Razgiban kraški relief površja v okolici vasi Sveto in na širšem območju nudi idealne pogoje za kolesarstvo. S svojo geografsko lego je vas odlično izhodišče za krajše ali daljše ture, ki se povezujejo ali nadaljujejo tudi v sosednje občine (Kolo kulture Krasa, Smaragdna zelena pot Čez Kras je krasno, Med kolovoz kraške gmajne in skrivnostnimi vasicami, Cestno-kolesarska osmica, Gorsko-kolesarska osmica).

Cestno kolesarska osmica SZ

Operacija MEDGENERACIJSKI PARK SVETO je s strani Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja sofinancirana iz »Podukrepa 19.2 Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«. Za vsebino je odgovorna Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov d.o.o. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

MEDGENERACIJSKI PARK V VASI SVETO

Aktivna sprostitve v naravi in čas zase

Besedilo: ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Foto: Matej Čebulec v sodelovanju s Športno zvezo Komen

Avtorica brošure: Meta Bajc

Pravljичno-doživljajska pot Škratji Kras v Štanjelu

V nedeljo, 25. septembra 2022, vas ob 10.00 vabimo na javno vodenje po Škratjem Krasu.

Opis dogodka:

Čas je za Škratji Kras, družinsko dogodivščino v Štanjelu na Krasu. Z interpretativnim vodnikom se boste odpravili na pravljичno-doživljajsko pot, na kateri vam bo predstavil temeljne značilnosti Krasa in vrline, zlasti vztrajnost in ustvar-

jalnost kraškega človeka. Poleg tega pa vas na poti čaka naloga: nagajivi škratje so namreč zagodili prebivalcem Štanjela, v katerem je vse postavljeno na glavo. Na Škratjem Krasu so skrili kraške pečate in vsenaokrog natrosili škratje uroke. Da bo na Krasu spet vse lepo in prav, morate rešiti škratji urok, pri tem pa najti škratorunske simbole za čarobni izrek in se naučiti skrivne škratje pisave.

Slikoviti Kras je od nekdaj tudi ume-

tniški navdih: zaigrali boste na zvonečo klop, začutili lepoto kamnoseštva, ustvarili svoj mozaik in spoznali skrivnost o škratih s Krasa, ki jo je poznal že Srečko Kosovel. Na poti vas bodo očarale skulpture iz lesa in kamna kraških kamnologov.

Na pot se podate s Krasno beležko, ki jo prejmete na izhodišču. Po koncu poti pa otroke čaka tudi nagrada.

Priporočamo športno obutev.

Čudoviti svet burje, kamna in ruja vas bo prevzel!

Lepo vabljeni!

V mesecu oktobru pa za vas pripravljamo prav poseben dan, in sicer:

DAN ZA ŠKRATJI KRAS, ki se bo odvil v

soboto, 8. oktobra 2022

Potek dneva:

10.00 – glasbena pravljica Škratje s Krasa na dvorišču Gradu Štanjel

ob 10.30 KRASNI ŠKRATJI PRIGRIZKI

10.45–12.45 voden sprehod po Škratjem Krasu

od 11.00 dalje ilustratorska delavnica

11.15 – glasbena ustvarjalnica: naredimo Škratji orkester

12.30 – ustvarjamo s kamnom

14.00 – zaključek

Po zaključku pa vas lepo vabimo, da si ogledate novo razstavo Narava in človek na Krasu v Muzeju grad Štanjel. Več o obisku razstave na: <https://www.visitstanjel.si/muzej-grad-stanjel>.

Lepo vabljeni!

LAS Krasa in Brkinov uspešen na 6. Javnem razpisu projektov sodelovanja

LAS Krasa in Brkinov je sredi februarja 2022 na 6. Javni razpis za podukrep 19.3 – Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja (v nadaljevanju: 6. Javni razpis) lokalne akcijske skupine - LAS, oddal dve prijavi, in sicer:

- Gastronomske poti Primorske (akronim: Okusi Primorske) ter
- Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa.

Glavni poudarek letošnjega razpisa, ki sicer z namenom doseganja skupnih ciljev povezuje več LAS v Sloveniji ali tujini, je bilo zasledovanje strategije »Od vil do vilic« za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem, kar pomeni, da operacija prispeva k trajnostni ekološki proizvodnji hrane, k spodbujanju priprave ekološke hrane za trg ali k omogočanju prehoda na zdrave in trajnostne načine prehranjevanja. Prav tako je bil letošnji poudarek razpisa na vključevanju deležnikov s področja ekološkega kmetovanja.

S strani Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja smo bili v sredini junija 2022 obveščeni, da se operacija Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa potrdi, operacija Okusi Primorske pa žal zavrne. Razlog zavrnitve je bil v premajhnem številu doseženih točk. Ob tem velja poudariti, da je bila konkurenca neizprosna, saj je

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

na javni razpis prispelo 35 vlog, od katerih jih je bilo le 12 odobrenih. Višina razpisanih sredstev je znašala 4.188.000,00 EUR, višina odobrenih sredstev pa 4.074.960,03 EUR.

Naj najprej napišemo več o potrjeni operaciji (oz. projektu):

Operacija Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa se je oblikovala med LAS Dolenjska in Bela Krajina, ki je vodilni partner, LAS Krasa in Brkinov, LAS Suhe krajine, Temenice in Krke, LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe ter tujim LAS – LAS Čačak – Gornji Milanovac (Srbija).

Znotraj LAS Krasa in Brkinov kot projektni partnerji sodelujejo ORA Krasa in Brkinov d.o.o., kot vodilni partner LAS Krasa in Brkinov, Art nepremičnine d.o.o., Stojan Korošec (nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji), Društvo kmetič sežanske regije ter Krasna, Andrejka Cerkvenik s.p.

Partnerji celotne operacije so skupaj zaprosili za 384.613,54 EUR sofinanciranih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Od tega

bo za izvedbo operacije na območju LAS Krasa in Brkinov, s strani sklada EKSRP, namenjenih 95.881,12 EUR.

Namen projekta je, da se z izvedbo izobraževalnih delavnic, posvetov, študijske ture, ogleda dobrih praks, predavanj in več usposabljanj spodbudi različne deležnike k ekološki pridelavi, predelavi in uporabi slovenskih zelišč. Posredno se tako tudi osvešča lokalno prebivalstvo o potencialu in koristih uporabe zelišč v kulinariki, fitoterapiji, kozmetiki, aromaterapiji, pa tudi v čebelarstvu. S projektom se želi profesionalno zeliščarsko dejavnost približati novim pridelovalcem in prebivalstvu ter s tem prispevati k boljšemu dostopu do zdrave in trajnostne zeliščne (samo)oskrbe v državi, s poudarkom na ekološki pridelavi. V projektu je v ospredje postavljeno povezovanje, sodelovanje in mreženje projektnih partnerjev ter zrcaljenje dobrih/uspešnih praks v vse partnerske regije. Z različnimi aktivnostmi se želi pripomoči, da zeliščarstvo postopoma postane pomembna osnovna in/ali dopolnilna kmetijska dejavnost z visoko

dodano vrednostjo za trajnostno revitalizacijo kraškega podeželja in zmanjševanje zaraščanja kmetijskih površin tudi na območjih z omejenimi kmetijskimi dejavniki. Pogoji za pridelavo zelišč so namreč večinoma nezahtevni, pridelava (s poudarkom na ročni) je primerna tudi na manjših razdrobljenih kmetijah, zelišča potrebujejo minimalno namakanje ter ne rabijo gnojenja in zaščite s sredstvi za varstvo rastlin. Vse naštetto je izjemnega pomena za ohranjanje čistega okolja ter pozitivno vpliva na ohranjanje in plemenitenje slovenske biotske raznovrstnosti ter pomeni uspešno prilagajanje kmetijstva na podnebne spremembe.

Zato vse zainteresirane za zeliščarsko dejavnost že sedaj vabimo, da od jeseni naprej spremljajo našo spletno stran (www.laskrasainbrkinov.si) ter profil na Facebooku (@LAS.Krasa.in.Brkinov).

Kljub temu, da operacija ni bila odobrena za sofinanciranje, pa bi želeli izpostaviti tudi glavne poudarke projekta Okusi Primorske, kjer so kot partnerji poleg LAS Krasa in Brkinov sodelovali še LAS Vipavska dolina (vodilni partner), LAS med Snežnikom in Nanosom, LAS Istre, LAS V objemu sonca ter dva tuja LAS - LAG Sjeverna Istra in GAL Carso - LAS Krasa. Rdeča nit projekta je bila širša regijska pokritost Primorske s skupnim namenom.

V partnerstvo so se združila območja, kjer sicer že potekajo sadne in vinske turistične ceste, vendar jim je skupna potreba po revitalizaciji (prevetritev pogojev ter ponudnikov, prenova registra ponudnikov), ponudnikom pa je skupna potreba po prenosu in nadgradnji znanj za nadaljnji razvoj novih, inovativnih storitev in produktov. Poleg tega so na območju LAS Istre želeli povsem na novo vzpostavi

viti oljčno cesto.

Z namenom uspešnejšega trženja območja, pridelkov in izdelkov je bila, poleg izobraževanj ponudnikov in ogleda dobrih praks za dvig kakovosti, načrtovana vzpostavitev skupne spletne platforme s povezovanjem obstoječih spletnih strani ter izdelava zasnove koncepta destinacijskih gastronomskih produktov na območjih LAS - Okusi Primorske. Načrtovana pa je bila tudi organizacija kulinarčnih prireditvev in promocij lokalne hrane (borza lokalne hrane, kulinarčne prireditve ipd.) za povezovanje ponudnikov iz območij vseh LAS ter izboljšanje njihove prodajne možnosti na trgu.

Poudarki nepotrjenega projekta se nam zdijo še kako pomembni za gospodarsko-turistični razvoj območja Krasa in Brkinov. Zato bomo vztrajno iskali nove vire (so) financiranja za njegovo izvedbo.

Besedilo: Maja Colja in Jerneja Modic,
LAS Krasa in Brkinov

Aktualno dogajanje v LAS Krasa in Brkinov

Pripravili smo pregled delovanja Lokalne akcijske skupine Krasa in Brkinov (v nadaljevanju: LAS) v spomladansko - poletnem času.

Poleg rednega delovanja LAS, ki zajema izvedbo sej Upravnega odbora in Skupščine, pomoč pri pripravi zahtevkov ter oddajo zahtevkov za izvedene operacije, je LAS v tem času pripravil tudi vlogo za izvedbo projekta, sofinanciranega iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), katere prijavitelj je LAS.

V nadaljevanju navajamo podrobnejši pregled aktivnosti.

Zaključene operacije EKSRP sklada v prvi polovici leta 2022

V juniju oziroma juliju 2022 sta se uspešno zaključili dve operaciji 3. Javnega poziva LAS Krasa in Brkinov iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP): Medgeneracijski park Sveto ter Sopotniki 2.0.

Prijavitelj operacije, Zavod Sopotniki, je skupaj s projektnimi partnerji Kaspr, Janja Novoselc s.p., Občina Divača, Občina Hrpelje-Kozina ter Zavod Dobra pot pripravil operacijo Sopotniki 2.0. Namen operacije Sopotniki 2.0 je bil izboljšati kakovost življenja starejših z vidika izboljšanja mobilnosti ter dostopa do storitev

in vključevanja drugih ranljivih skupin na podeželju. V okviru operacije se je uvedlo dodatno, drugo vozilo, na hibridni pogon za izvajanje brezplačnih prevozov za starejše, nadgradilo administratorsko IT orodje za organizacijo prevozov v Zavodu Sopotniki z modulom za načrtovanje intermodalnih prevozov, usposobilo zaposlenega koordinatorja enote za organizacijo prevozov na temelju načel trajnostne mobilnosti sopotništva in intermodalnosti, razvilo povsem novo Uporabniško mobilno aplikacijo za starostnike, nadgradilo Prostovoljsko mobilno aplikacijo z novimi moduli ter vzpostavilo nove in inovativne izobraževalne modele za nadgrajeno storitev Sopotniki. V okviru operacije se je kupilo tudi sodobno tehnično opremo za izvajanje izobraževanj (projektor, projekcijsko platno, tablice, pametne telefone, računalnik) s pomočjo katere se bo bolj učinkovito opravljajo storitev sopotništva za starejše ter natisnilo letake, plakate in zgibanke, namenjene skrbi za promocijo tako prostovoljstva kot sopotništva na območju Krasa in Brkinov.

V okviru operacije **Medgeneracijski park Sveto**, katere prijavitelj je Občina Komen, se je v vasi Sveto uredil prvi medgeneracijski park v Občini Komen. Na vadbeni jasi se je namestilo 12 vadbenih orodij, tunel za prehod dvoživk ter v sodelovanju s Športno zvezo Komen (partner operacije) izdelalo video predstavitev z namenom spodbujanja pravilne uporabe vadbenih orodij. Prav tako je bila v okviru operacije izdana brošura s kratko predstavitvijo samega parka, vasi, ponudnikov ter kolesarskih in pešpoti v okolici. V sodelovanju z Društvom S'čanski puntarji (partner operacije) se je izvedlo pogovore o življenju ob kalu nekoč in danes ter Pohod po Maherjevih poteh. Za zagotavljanje trajnosti pa je bila izvedena tudi raziskava potencialov, ki je preverjala možnosti širitve medgeneracijskih parkov na širše območje Krasa in Brkinov. Za vsebino brošure ter izvedbo raziskave je bila, kot partner v projektu, zadolžena ORA Krasa in Brkinov d.o.o.

Za več informacij o zaključenih operacijah ter operacijah v izvajanju si lahko pre-

berete na spletni strani LAS: <https://www.laskrasainbrkinov.si/projekti-eksrp/>.

Udeležba na strokovnem posvetu LAS v Bohinju

Društvo za razvoj slovenskega podeželj (DRSP), katerega član je tudi LAS Krasa in Brkinov, je 1. in 2. julija 2022 v Bohinju organiziralo vsakoletni Posvet LAS, katerega sta se udeležili tudi zaposleni na LAS. Osrednja tema letošnjega posveta, ki ga je gostil LAS Gorenjska košarica, je bilo povečanje kakovosti življenja na podeželju z razvojem rekreativnih možnosti.

Udeleženci dvodnevne posveta smo pot začeli pri Hostlu pod Voglom, kjer smo se s kolesi odpravili na prvo točko programa. V Centru TNP, v Stari Fužini, nam je gostitelj, LAS Gorenjska košarica, predstavil svoje projekte povezane z rekreacijo in trajnostnim razvojem, ki smo si jih s kolesi ogledali tudi v živo. Dan se je zaključil z Bohinjskimi olimpijskimi igrami, tekmovanjem, ki je sestavljeno iz različnih zabavnih in nenavadnih »športnih zvrsti«.

Priprava operacije iz ESRR sklada, katere prijavitelj je LAS

Skladno s ciljem trajnostna mobilnost,

kot navedenem v Strategiji lokalnega razvoja (SLR), želimo z operacijo preseči problematiko neučinkovitega javnega prevoza ter preučiti možnosti trajnostnega reševanja prevozov na območju LAS Krasa in Brkinov. Na podlagi pridobljenih rezultatov analiz stanja ter potreb prebivalcev območja bomo uvedli pilotno izvedbo reševanja problema mobilnosti na območju LAS.

Področje LAS Krasa in Brkinov (z izjemo mesta Sežana) sestavljajo manjša urbana središča med katerimi zaradi pomanjkanja kritične mase uporabnikov ni javnih potniških povezav. V vseh občinah že obstajajo storitve sopotništva, namenjene starejšim prebivalcem, kar bomo še naprej podpirali tudi v okviru te operacije. V predlagani operaciji pa želimo kot nadgradnjo sopotništvu za starejše uvesti sorodne storitve tudi za druge ciljne skupine (mladi, ranljive skupine, osebe brez avtomobila ipd.), ki bodo omogočale sodoben pristop k mobilnosti (z uvedbo npr. prevozi na klic, prevozi potnikov na poziv ipd.) in bodo prilagojene potrebam ciljnih skupin.

Vloga za operacijo **Krepitev trajnostne mobilnosti na Krasu in v Brkinih** je

bila konec junija 2022 oddana v pregled Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. Zaprošena višina sofinanciranja operacije znaša 85.607,77 EUR, celotna vrednost operacije (z DDV) pa 124.034,11 EUR. V operaciji, poleg ORA Krasa in Brkinov d.o.o., kot vodilnega partnerja LAS, sodelujejo še Občina Divača, Občina Hrpelje-Kozina, Občina Komen, Občina Sežana ter Zavod Sopotniki.

Spletna stran ter Facebook profil

Vabljeni k spremljanju naših novic in aktualnega dogajanja tudi na spletni strani LAS (<https://www.laskrasainbrkinov.si>) ter Facebook profilu (@LAS.Krasa.in.Brkinov).

Povabilo k včlanitvi v LAS Krasa in Brkinov

LAS Krasa in Brkinov še vedno vabi za zainteresirano javnost k včlanitvi v LAS. Na spletni strani www.laskrasainbrkinov.si najdete prijavi obrazec, ki ga izpolnjenega pošljete na elektronski naslov info@laskrasainbrkinov.si ali po navadni pošti na LAS Krasa in Brkinov, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana.

Besedilo: Maja Colja in Jerneja Modic, LAS Krasa in Brkinov

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek, sreda in petek od 8.00 do 10.00

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 15.00

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00
sreda od 9.00 do 18.00

Zbirni center Komen

torek: od 9.00 do 13.00
četrtek: od 14.00 do 17.00
sobota: od 9.00 do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., Litijska cesta 263, Ljubljana
Telefon: 01 5863 600
E-pošta: info@jr-lj.si
Spletna stran: www.jr-lj.si/prijava-napak

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture, ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
(izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

PRIHAJA NA NA NAŠE ODRE:

Sobota, 17. september 2022, ob 20.00
Društvo GAD (Gledališka amaterska družinja)
NA ODPRTIM MORJU

Petek, 30. september 2022, ob 20.00
KLEMEN SLAKONJA & SMALL BAND: NI DA NI
Za Glasbeno-plesni abonma in izven.

Sobota, 1. oktober 2022, ob 17.00
Lutkovno gledališča Maribor
ZLATOLASKA IN TRIJE MEDVEDI
Lutkovna predstava za otroke.

Ponedeljek, 17. oktober 2022, ob 20.00
PTL in Oder VR 360 En Knap
TOBELIJA (plesna predstava)
Za Glasbeno-plesni abonma in izven.

Četrtek, 27. oktober 2022, ob 20.00
GLASBA Z OKUSOM 2022
TORI TANGO: RESPIRANDO

Četrtek, 17. november 2022, ob 20.00
GLASBA Z OKUSOM 2022
VITO MARENČE FLAMENCO GROUP

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Torek, 22. november 2022, ob 20.00
GODALNI KVARTET TARTINI
Za Glasbeno-plesni abonma in izven.

Četrtek, 29. december 2022, ob 20.00
NOVOLETNI KONCERT
PRIFARSKI MUZIKANTI

TUDI V KOMEN PRIHAJA HIŠA DOBRE VOLJE!

PREDSTAVITEV DNEVNEGA CENTRA ZA STAREJŠE

Dom upokojencev Nova Gorica bo oktobra 2022 odprl vrata Hiše dobre volje Komen, dnevnega centra za starejše, kamor ste vabljeni vsi, ki si želite dobre družbe in/ali potrebujete pomoč, varstvo in oskrbo. V Hiši dobre volje nudimo celotno dnevno oskrbo do deset ur dnevno in v tem času srčno poskrbimo za socialno oskrbo, pomoč pri negi, redne in zdrave obroke (zajtrk, kosilo, prigrizke in napitke) ter vsakodnevno nudimo različne razvedrilne aktivnosti (prilagojeno telesno vadbo, tematske in ustvarjalne delavnice, spominske vaje, sprehode) ter vse, kar je potrebno, da je posameznik celotno preskrbljen in zadovoljen. V Hiši dobre volje vlada toplo vzdušje, ki pričara veliko dobre volje, medsebojnega sprejemanja in razumevanja. Skupaj smo kot družina.

Vsi občani in občanke Občine Komen ste vabljeni na javno predstavitev naše nove enote, Hiše dobre volje Komen, ki bo v **v sredo, 28.9.2022 ob 19. uri v Kulturnem domu Štanjel** (naslov: Štanjel 59a).

Za zdravo in vedro starost ter olajšan korak v družbi sovrstnikov in prijateljev dobrodošli v Hišo dobre volje Komen, ki vas bo vsak dan pričakala odprtih rok. Veselimo se vaše družbe!

Za dodatne informacije glede storitve dnevnega varstva pokličite Tino Krog, strokovno delavko na tel. št.: 051 605 699.

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADAVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Dom upokojencev
NOVA GORICA

WWW.OPTIKATOM.COM

OPTIKA TOM

PREGLED VIDA

Z OPTOMETRISTOM DR. EMILOM OBLAKOM

VSAK ČETRTEK

POSKENIRAJTE.
IN SE NAROČITE.

BREZ ČAKANJA V ČAKALNICI • HITRO DO NOVIH OČAL

KOSOVELOVA ULICA 1B • 6210 SEŽANA • TEL: (05) 730 47 70

Občinski praznik občine Komen 2022

Po sušnih dveh letih, ko so nam ukrepi preprečevali druženje, smo se letos s toliko večjim veseljem srečali na občinskem prazniku občine Komen. Dodajamo nekaj foto utrinkov osrednjega dogajanja na Grofovski.

Besedilo: Anja Tisel Zadnik, ORA Krasa in Brkinov
Foto: Ivana Žigon